

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 3 JUNI 1925

No. 492

INHOUD.

Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	Blz.	466
HET RAPPORT VAN DE COMMISSIE VAN VUUREN I door <i>Prof. Mr. A. van Gijn</i>		467
De toestand van het Haringvisscherijbedrijf door <i>P. E. van Renesse</i>		469
De Inkomstenbelasting in het bestuursbeleid van Amsterdam door <i>Mr. A. F. L. Stapel</i>		470
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Het nieuwe Duitsche tarief door <i>Dr. W. Greiling</i> ..		472
AANTEKENINGEN:		
De regeling van de Superpreferentie van den fiscus boven hypotheek, pand en oogstverband in Nederlandsch-Indië I		474
Het herstel van den gouden standaard in Nederlandsch-Indië		475
Het voedingsprobleem der volken en de verhooging der agrarische productie		476
De omvang der graanspeculaties in de Vereen. Staten		477
MAANDDIJFERS:		
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen		478
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN		478—484
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.		
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.		

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN****COMMISSIE VAN ADVIES**

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

2 JUNI 1925.

Op de geldmarkt blijft de positie tamelijk onveranderd, hoewel de maandwisseling begrijpelijk wel eenigen invloed deed gelden. Particulier disconto blijft bij kleine omzetten ca. 3% pCt., terwijl call-geld eerder tot 2¼ en 3 pCt. gezocht is. Daar heden 37 miljoen gulden schatkistpapier verviel, dat niet verlengd werd, had de markt een wel wat gemakkelijker aanzien.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft, in verband met de maandwisseling, van een kleine vermeerdering van het opererend kapitaal der Centrale Credietinstelling blijk. De post binnenlandsche wissels steeg, voornamelijk als gevolg van het feit, dat in de afgelopen week voor een bedrag van f 2 miljoen aan schatkistpromessen rechtstreeks bij de Bank werd ondergebracht van f 88,5 miljoen tot f 91,1 miljoen. De beleeningen liepen van f 160,4 miljoen tot f 166 miljoen op.

Het tegoed van het Rijk van f 13,8 miljoen, dat

de vorige weekstaat had aan te wijzen, heeft in de afgelopen week weder plaats gemaakt voor een debetsaldo ten bedrage van f 14,8 miljoen. De metaalvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief daalden resp. met f 0,7 miljoen en f 3,9 miljoen.

De biljettencirculatie blijkt met f 24,6 miljoen te zijn gestegen. De rekeningcourant-saldi van anderen noteeren f 10,1 miljoen hooger dan verleden week. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 4,2 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 53.

* * *

De Fransche franc vraagt op de wisselmarkt allereerst onze aandacht. De berichten over de moeilijkheden, die de Fransche Regeering heeft om aan de noodige gelden te komen voor de binnenkort vervallende Bons du Crédit National, met het vooruitzicht, dat weldra weder voorzieningen voor grootere bedragen zullen moeten worden getroffen, terwijl de oorlog in Marokko ook weder grootere financieele offers vraagt, dat alles heeft niet nagelaten invloed uit te oefenen op de vraag naar vreemde valuta in Frankrijk. De koers van den franc is hier tot 12,27½ teruggelopen, waarna een klein herstel tot 12,32½ volgde; de tendens blijft echter flauw. Algemeen neemt men aan, dat het de Fransche Regeering niet zal gelukken het Pond onder de 100 te stabiliseeren — als zij daartoe nog de noodige middelen bezit. De koers was heden 98,35. Hoewel er thans niet zulk een baissepositie als in Maart 1924 is, wordt toch door velen met een verderen val van den franc rekening gehouden. Buenos Aires was vast (heden 101 na 101%). Tusschen den huidige koers en de goudpariteit bestaat nog een verschil van bijna 4 pCt. In Zuid-Amerikaansche bankkringen wordt er rekening mede gehouden, dat binnenkort de conversie-kas onbelemmerd zal worden opengesteld, zoodat dan waarschijnlijk binnen niet te langen tijd ook de Argentijnsche peso op goudpariteit zal zijn aangeland.

Ruim aanbod was er ook van Italiaansche Lires en de koers, die begin dezer week 10,05 was, liep tot 9,84 terug. Ook voor dit land doen geruchten aangaande een kapitaalsheffing de ronde, zoodat wij hier met een vlucht voor de Lire te doen hebben.

LONDEN, 30 MEI 1925.

Nadat geld in het begin van de week zeer schaarsch was geweest, zoodat het noodig bleek een flink bedrag van de Bank van Engeland te leenen, was het verder verloop kalm met een gemakkelijk slot niettegenstaande het einde der maand en de vraag naar geld, welke gewoonlijk met een vacantiëdag gepaard gaan.

Disconto was met het oog op het vrijkomende dividendgeld in de volgende week en de verdere aankopen van goud door de Bank flauw en sluit de week op 4%— $\frac{7}{16}$ voor 3-maands prima bankaccepten.

Wisselkoersen toonen behalve voor de landen van de Latijnsche Unie, weinig verandering.

New York 4,86—4,86½, Amsterdam 12,10¼.

MEDEDEELING VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

De Centrale Rijnvaartcommissie (zetelende te Straatsburg, Palais du Rhin) heeft, onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant, hare eerste zitting in 1925 gehouden en wel van 15 tot 29 April j.l.

Behalve beslissingen van internen aard zijn de volgende besluiten genomen:

Rijnverbetering tusschen Bazel en Straatsburg.

Na kennis genomen te hebben van het rapport van 14 Maart 1925 der sub-commissie, belast met het onderzoek van het door Zwitserland, ter uitvoering van het besluit van 10 Mei 1922, ingediende plan tot normalisatie van den Rijn tusschen Bazel en Straatsburg en het ontwerp van het uit 7 panden bestaande lateraal-kanaal, gelegen beneden het „Kembserpand”, welk ontwerp door Frankrijk is ingediend ter uitvoering van art. 358 van het verdrag van Versailles,

Hecht de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, in verband, eenerzijds met art. 359 van het verdrag van Versailles, anderzijds met art. 358 van hetzelfde verdrag, hare goedkeuring aan het normalisatieplan en

Stelt vast, dat het ontworpen lateraal-kanaal voldoet aan de voorwaarden omschreven in bovengenoemd art. 358, een en ander onder de hierna volgende reserves en voorwaarden:

I. Normalisatie-ontwerp.

1) De werken tot normalisatie van den Rijn tusschen Istein en Straatsburg moeten, vak na vak, en in een stroomopwaarts gaande richting, worden uitgevoerd, en mogen slechts tegelijkertijd op twee vakken worden ondernomen: het eene gelegen onmiddellijk boven het reeds genormaliseerde gedeelte Sondernheim-Straatsburg, het andere, uitgaande van een punt gelegen aan het benedenuiteinde van het aan verdieping onderhevig zijnde rivierstuk, in de nabijheid van Hartheim; vanaf dit laatste punt echter mogen de werken tegelijkertijd in de richting van Istein (stroomopwaarts) en in de richting van Straatsburg (stroomafwaarts) worden ondernomen.

2) De Commissie maakt hare goedkeuring afhankelijk van het sluiten van een accordo tusschen Duitschland en Zwitserland, waarbij bepaald zal moeten worden, dat:

a. de noodige maatregelen zullen worden genomen, opdat de scheepvaart gedurende de uitvoering der normalisatiewerken daarvan geen noemenswaardigen hinder ondervinde;

b. zij op eigen kosten de nadeelige gevolgen zullen herstellen, welke voor het reeds genormaliseerde gedeelte van den waterweg beneden Straatsburg zouden ontstaan door de uitvoering en het aanwezig zijn der normalisatiewerken boven Straatsburg.

3) *Administratieve bepaling.* De Commissie neemt er nota van, dat Frankrijk zijn technische en administratieve medewerking zal verleenen aan de uitvoering van de normalisatiewerken, alsof Frankrijk zelf en voor zijn eigen rekening deze werken uitvoerde en dat de Oeverstaten zullen trachten de wijze van hun technische en administratieve samenwerking vast te leggen door eene regeling, te treffen binnen 6 maanden na het indienen van voorstellen door één der Staten; de financiële kwestie blijft echter geregeld volgens het accordo van 10 Mei 1922.

De getroffen regeling zal aan de Commissie worden medege-deeld.

II. Kanaal-ontwerp.

1) *Bovengrondse kabels en telegraaf- of telefoonlijnen.* De kruisingen met bovengrondse kabels en telegraaf- of telefoonlijnen moeten zoodanig geschieden, dat deze een hoogte van ten minste 16 M. boven den hoogsten kanaalwaterstand verkrijgen.

2) *Ankergrond.* In het ontworpen kanaal moeten de schepen op afdoende wijze kunnen ankeren; hiertoe moeten de noodige maatregelen worden genomen. Met name op die plaatsen, waar een betonlaag op den bodem noodig wordt geacht, zal de betonlaag bedekt moeten worden met een zand- of grindlaag, dik genoeg voor de ankers om te pakken.

Indien gedurende de exploitatie de dikte van de door Frankrijk aangenomen zand- of grindlaag door de Centrale Commissie als onvoldoende mocht worden erkend, verbindt Frankrijk zich, de dikte van deze laag, zooveel als noodig zal worden geoordeeld, te vergrootten.

3) *Verbinding van het ene pand met het volgende.* De werken ter verbinding van een pand van het kanaal met het volgende moeten zooveel mogelijk binnen één maand worden uitgevoerd en bij voorkeur in een tijdvak met weinig verkeer. Belanghebbenden moeten tijdig tevoren gewaarschuwd worden.

4) *Aantal en afmetingen der sluizen van elk pand.* De nuttige lengte van de sluis van elk pand moet worden gebracht op 185 M. Een tweede sluis met dezelfde nuttige breedte van 25 M.

en een nuttige lengte van ten minste 100 M. moet aangebouwd worden.

A. Een der sluizen moet tot 270 M. nuttige lengte worden verlengd, als het aantal opgaande sleeptreinen, welke niet in één keer gesluisd kunnen worden, meer dan 25 % bedraagt van het totaal der opgaande sleeptreinen, zulks gerekend over 3 opeenvolgende jaren, waarin het totale opgaande goederenvervoer op het kanaal een jaarlijksch gemiddelde van 2.000.000 ton overschrijdt.

B. Indien vastgesteld wordt, dat de bestaande sluizen niet in 16 uren het dagelijksch maximum-verkeer kunnen schutten, waarbij uitgegaan moet worden van een het voorgaande jaar waargenomen gemiddelden duur van een schutting van de sluzengroep, moeten bovendien een of beide bestaande sluizen verlengd worden en, indien blijkt, dat beide sluizen niet toereikend zijn, moeten er sluizen bijgebouwd worden.

Hierbij is wel te verstaan, dat:

1°. de gemiddelde duur van een schutting van de sluzengroep het gemiddelde zal zijn van den gezamenlijken duur van alle schuttingen, welke in normale omstandigheden plaats hebben;

2°. het dagelijksch maximum-verkeer zal berekend worden naar het gemiddelde aantal te schutten schepen in het tijdvak van vijf dagen, gedurende hetwelk het verkeer het sterkst is geweest.

Met het oog op de toepassing van de voorgaande bepalingen dient in het oog te worden gehouden, dat het gemiddelde aantal schepen onder 2°. blijkens de scheepvaartstatistieken der laatste vier jaren, het gevolg moet zijn van een natuurlijke en niet van een kunstmatige toeneming van het verkeer.

C. Ten slotte zullen de bestaande sluizen dieper gelegd moeten worden als, ten gevolge van het dieper worden van het bed van den Rijn, deze sluizen niet meer aan de behoeften van de scheepvaart zouden beantwoorden.

5) *Toegangen tot de sluizen.* Een voorhaven, welke diepte te allen tijde ten minste 3 M. moet zijn, moet onmiddellijk bovenwaarts van de sluizen aangelegd worden. Deze voorhaven moet een minimum-lengte van 1000 M. verkrijgen, waarvan ten minste 500 M. in rechte lijn en het overige gedeelte in een boog van ten minste 2000 M. straal, en een breedte van 75 M., een en ander gerekend ter diepte van 3 M. onder den laagsten waterstand.

Onmiddellijk bij de sluizen moet de voorhaven een zoodanige overbreedte verkrijgen dat, gerekend vanaf het verlengde van den binnenkant van den sluismuur, welke zich het dichtst bij den Rijn bevindt, de sleeptreinen beschikken over een minimumbreedte van 30 M. over 185 M. lengte, een en ander gerekend ter diepte van 3 M. onder den laagsten waterstand in de voorhaven.

Benedenwaarts van de sluizen moet een voorhaven van dezelfde minimum-breedte aangelegd worden; deze voorhaven moet een minimumlengte van 500 M. verkrijgen, waarvan ten minste 250 M. in rechte lijn en het overige gedeelte in een boog met een straal van ten minste 2000 M.

De aansluitingen van de voorhavens aan de sluishoofden moeten voldoende gestrekt zijn om aan de sleeptreinen het gemakkelijk binnenvaren van de sluizen mogelijk te maken.

6) *Vulling der sluizen.* De snelheid van het water in de bovenwaarts van de sluizen ontworpen voorhavens mag gedurende de vulling der sluizen nooit grooter zijn dan 20 cM./sec.

7) *Regelmatigheid in den waterafvoer.* De regelmatigheid in den waterafvoer van den Rijn mag niet beïnvloed worden door het bedrijf van de krachtwerken en van de sluizen.

8) *Bediening der sluizen.* De bediening der sluizen moet zoowel bij dag als bij nacht en zelfs op Zon- en Feestdagen verzekerd zijn. Het verhalen der schepen bij het in- en uitvaren der sluizen moet kosteloos geschieden, evenals de verlichting der sluizen en de toegangen daarvan.

9) *Zwaaiplaatsen.* Ieder pand moet twee zwaaiplaatsen bevatten, de eene zooveel mogelijk in het midden van het pand, de andere onmiddellijk bovenwaarts van de voorhaven der sluizen gelegen.

Een rechthoek van 400 M. lengte bij 200 M. breedte moet kunnen worden beschreven in het kanaal ter plaatse van de eerste, en een rechthoek van 600 M. lengte bij 200 M. breedte ter plaatse van de tweede zwaaiplaats, waarbij de hiergenoemde kleinste afmetingen gerekend zijn ter diepte van 3 M. onder den laagsten waterstand.

De aansluitingen van de normale kanaalvakken aan de verbrede gedeelten moeten worden gevormd door voldoende flauwe bogen.

10) *Tijdelijke verbindingskanalen met den Rijn.* De minimum-straal van de vaargeul in de tijdelijke verbindingskanalen moet 700 M. bedragen.

Om den toegang van den Rijn naar deze tijdelijke verbindingskanalen te verzekeren, zullen eventueel baggerwerken moeten worden verricht zonder de scheepvaart te hinderen.

De drempels der sluizen, toegang gevende tot de tijdelijke verbindingskanalen, zullen worden gelegd op 3 M. beneden het peil, overeenkomende met een totalen waterafvoer van den Rijn te Bazel van 540 M³.

11) *Administratieve bepaling.* Frankrijk neemt op zich, de scheepvaart op het kanaal aan hetzelfde internationale regiem te onderwerpen als de scheepvaart op den Rijn, en ziet in het bijzonder er van af te zijnen gunste eenigen tol of eenig recht te heffen voor het gebruik van den waterweg en van de sluizen.

Bijgevolg zal Frankrijk den nieuwen waterweg in goed bevaarbaren staat houden.

Het is wel te verstaan, dat deze bepaling, zoowel als het geheele besluit, de rechten en verplichtingen, die kunnen voortvloeien uit de bepalingen van artikel 358 van het verdrag van Versailles, niet aantast.

12) *Verantwoordelijkheid van Frankrijk.* De Centrale Commissie voor de Rijnvaart neemt er nota van, dat Frankrijk zich verplicht om:

a. de noodige maatregelen te nemen, opdat de scheepvaart gedurende de uitvoering der kanaalwerken daarvan geen noemenswaardigen hinder ondervinde, behoudens het hierboven onder 3 genoemde geval;

b. op eigen kosten de nadeelige gevolgen te herstellen, welke voor het reeds genormaliseerde gedeelte van den waterweg beneden Straatsburg zouden ontstaan door de uitvoering en het aanwezig zijn der kanaalwerken.

13) *Douanebepaling.*¹⁾ Het is wel te verstaan, dat het reglement inzake de douaneformaliteiten voor de scheepvaart op het kanaal door Frankrijk aan de Commissie zal worden voorgelegd.

De Duitsche afgevaardigden hebben aan de stemming betreffende dit besluit niet deelgenomen.

HET RAPPORT VAN DE COMMISSIE VAN VUUREN.

I.

In den aanvang van Febr. 1924 is door de Ministers van Financiën en van Arbeid een Commissie ingesteld om te onderzoeken: a. of en zoo ja op welke wijze het mogelijk is om zonder ongeoorloofde verschuiving van lasten naar de toekomst en met behoud zooveel mogelijk van het stelsel der betrokken wetten, te komen tot een rationeële verdeeling over de toekomstige jaren van de gezamenlijke lasten, welke uit hoofde van het financieren der Ouderdomswet, Invaliditeitswet en Pensioenwet, alsmede van de rente en aflossing der Crisisleeningen, op de Staatsfinanciën drukken, en b. of en zoo ja en in hoeverre het op den duur mogelijk is een geschikt beleggingsveld te vinden voor de door de Rijks-Verzekeringbank, de Rijks-Postspaarbank, den Postcheque- en Girodienst en het Alg. Burgerlijk Pensioenfonds te vormen kapitalen en of de behoorlijke belegging dier kapitalen door het stellen van een Centralen beleggingsdienst, zou kunnen worden bevorderd.

Wanneer men rekening houdt met de vele ingewikkelde berekeningen, waarmee het wiskundige lid der Commissie (die uit 7 leden bestond) zich heeft moeten bezighouden kan men getuigen, dat de Commissie geen gras over de zaak heeft laten groeien. Haar rapport verscheen omstreeks den 18 April j.l. in druk. Het rapport is verdeeld in 4 Hoofdstukken. Vooreerst bespreekt de Commissie „Het financieele stelsel der sociale verzekering”, voorts „De grootte der lasten”, welke die verzekering en de dienst van de Crisisleeningen in de toekomstige jaren op de belastingplichtigen leggen. In een derde Hoofdstuk behandelt zij dan „De Normalisatie dier lasten”, terwijl in een 4e Hoofdstuk „De belegging” van de kapitalen der bovengenoemde instellingen wordt behandeld.

Het rapport bevat vele belangwekkende gegevens en beschouwingen; en met verschillende der adviezen der Commissie, in het bijzonder die betrekking hebbende op de sociale verzekering, kan ik mij zeer goed vereenigen.

Intusschen schijnt mij de Commissie in sommige

¹⁾ *Noot van het Secretariaat:* De Nederlandsche en de Zwitsersche delegatie hebben omtrent dit punt reserves gemaakt.

deelen van haar rapport te zeer aan de uiterlijke geldbedragen te hebben vastgehouden, zonder de innerlijke beteekenis daarvan na te gaan, bijv. door een onderzoek, waaraan de schulden, die ons land in de laatste jaren heeft aangegaan, haar ontstaan te wijten hebben. Inzake de beleggingen, die een geheel op zichzelf staand onderwerp uitmaken, wil het mij voorkomen, dat de denkbeelden van de minderheid der Commissie de voorkeur verdienen.

Wat betreft het financieele stelsel der sociale verzekering komt de Commissie tot mijn groote voldoening tot de steeds door mij verdedigde slotsom, dat in het bestaande systeem van de Invaliditeitswet en van de Ouderdomswet geen verandering moet worden aangebracht. Elk ander systeem zou naar de meening van de meerderheid van de Commissie een ongeoorloofde verschuiving van lasten naar de toekomst meebrengen. De Commissie omschrijft dit systeem als volgt: „het stelsel van dekking van alle bedragen, „welke ter zake van de verzekering van een bepaalde „personengroep betaalbaar zullen worden, door vaste „bijdragen, welke op het hoofd van ieder dezer „sonen verschuldigd zijn, zoolang zij tot die bepaalde „groep behooren” of kortweg: „het stelsel der dekking „van de aanspraken”.

Daar ik herhaaldelijk in geschriften — zij het dan op minder bekwame wijze dan de Commissie — het standpunt heb verdedigd, dat de Commissie thans met haar grootst mogelijke meerderheid inneemt, meen ik op de zaak zelve thans niet te moeten ingaan, doch mij te moeten beperken tot de korte conclusies, waarmee de Commissie haar betoog sluit:

1. Wijziging van het stelsel zal ongewenschte verschuiving van lasten naar de toekomst ten gevolge hebben.

2. Bij de stelsels van de dekking der renten of der betalingen zullen de verzekeringslasten op den duur zóó zwaar drukken, dat het instituut der verzekering daardoor in gevaar zou kunnen worden gebracht.

3. Het stelsel der dekking van de aanspraken bevordert de kapitaalvorming door besparing.

4. Het huidige stelsel geeft zoo groot mogelijke zekerheid, dat het verzekeringsinstituut aan zijn verplichtingen in de toekomst ten volle zal kunnen voldoen.

De Commissie heeft intusschen het bedrag der Rijksbijdrage, welke in dit stelsel gedurende een reeks van jaren aan het Invaliditeitsfonds is uit te keeren, opnieuw overwogen en becijferd.

Gelijk men weet, was de Staatsbijdrage in gevolge de Invaliditeitswet, die ten doel heeft door een 75-jarige storting het tot dekking der uitkeeringen benodigde kapitaal aan te vullen, voorzoover zulks in den overgangstijd niet voldoende uit de premieën kan worden gereserveerd, in de wet bepaald op f 19.700.000. Hierbij kwam dan een bedrag van f 1.800.000, te storten als tegemoetkoming in de administratiekosten, te zamen f 21½ miljoen. Voor de geneeskundige hulp, die het Invaliditeitsfonds heeft te verleenen, werd aan het fonds geen Rijksbijdrage toegekend, wyl men uitging van de veronderstelling, dat de kosten dier geneeskundige behandeling op de rente-uitkeeringen zouden worden uitgespaard. Deze veronderstelling laat de Commissie los, en zij acht dus hiervoor een uitkeering noodig van f 3.000.000. Voor de administratiekosten acht de Commissie in overeenstemming met de werkelijk gebleken uitgaven f 4.000.000 noodig. Daarentegen leenden nieuwe becijferingen, dat de bovengenoemde f 19.700.000 voor dekking der onvoldoende premieën van het overgangstijdperk tot een (thans nog 69-jarige) annuïteit van f 17.323.000 kan worden gereduceerd. In totaal ware dus de staatsbijdrage op dien voet op f 24.323.000 per jaar te bepalen. De Commissie adviseert hiertoe intusschen niet. Zij maakt vooreerst opmerkzaam, dat zoolang de rentevoet — en dus de opbrengst der kapitalen aan het fonds verstrekt — 5 pCt. is (tegenover

den rentevoet van 4 pCt., die ten grondslag ligt aan de verzekeringsbecijferingen) de Staat zonder bezwaar 10 pCt. van de f 17.323.000 minder kan storten. De Commissie is eenparig van meening, dat de Staat zulks inderdaad ook doen moet. Want weliswaar is het denkbaar, dat de Staat dan ook, als de rente van beleggingen later eens lager mocht zakken dan 4 pCt. meer dan f 17.323.000 zal moeten storten, doch de Staat profiteert in dat geval op ander gebied weer van dezen lagen rentevoet en zal daardoor die hoogere storting alsdan zonder bezwaar kunnen doen.

De Commissie wijst er voorts op, dat door verschillende oorzaken, de premieën, die betaald worden, een winst boven de veronderstelde opbrengst geven van f 2.000.000, een bedrag, dat de Staat zonder groot bezwaar aan zich zou kunnen trekken in compensatie van de zware lasten, die hij voor het overgangstijdperk op zich nam en van de bijdragen voor administratiekosten.¹⁾ Eindelijk bespreekt de Commissie de vraag, of de kosten van geneeskundige behandeling wel ten laste van den Staat moeten worden genomen.

De Commissie nu geeft geen bepaald advies omtrent deze beide punten, die zij van politiek-opportunistische aard acht. Zij beperkt zich er toe mede te deelen, dat de jaarlijksche bijdrage, als de Staat alles naar zich toe rekent, op f 17.623.000 en, als de Staat zoo royaal mogelijk is op f 24.323.000 — een en ander nog gedurende 69 jaar te storten — zou zijn te bepalen.

Het komt mij voor ten aanzien van de premiewinst, dat de Staat wel, evenals tot dusver, naar zich toe mag rekenen, doch dat hij de uitgaven voor geneeskundige behandeling aan het fonds behoort te restitueeren. Terecht wijst de Commissie op het belang hiervan voor de Volkskracht. Intusschen ware te overwegen, of niet die kosten, nu de grootst mogelijke zuinigheid geboden is, waren te verminderen door inkrimping der kostbare sanatoriumbehandeling. Gezien de overwegingen der Commissie zou ik dus tot de conclusie komen, dat de jaarlijksche Staatsbijdrage aan het Invaliditeitsfonds ware te stellen op f 17.323.000 voor dekking van het tekort in den overgangstijd; hiervan ware af te trekken 10 pCt. wegens den hoogen rentevoet, blijft f 15.523.000, waaraan zouden zijn toe te voegen voor administratiekosten f 4.000.000, en voor geneeskundige behandeling f 2.000.000 maakt, te zamen, f 21.623.000, d.w.z. dat vrijwel het thans in de wet genoemde bedrag wordt gehandhaafd.

Wat aangaat de vrijwillige ouderdomsverzekering, heeft de Commissie becijferd, dat, of de bestaande bijdrage van f 15.300.000 moet worden voortgezet gedurende 36 jaren, met toevoeging van een nieuwe bijdrage aan het ouderdomsfonds van f 17.000.000 per jaar gedurende 40 jaar of wel, dat in eens f 31.600.000 gedurende 40 jaren aan het ouderdomsfonds moet worden toegekend. Geschiedt het laatste, dan worden de eerste 36 jaren met f 700.000 per jaar ontlast, en daarentegen over het 37ste tot 40ste jaar met f 17.000.000 per jaar belast; een verschuiving dus naar de toekomst; doch niet van dien aard, om daarover messen te trekken.

Het is zeer te betreuren, dat de Commissie geen voldoende gegevens kon verkrijgen om becijferingen te kunnen maken, hoe de Staat inzake de pensioenen van ambtenaren en militairen mede op een basis zoude kunnen komen, waarop niet te veel lasten naar de toekomst worden verschoven. Feitelijk is hierdoor het geheele rapport zeer incompleet geworden. Weliswaar betreurt de Commissie dit zelf ten eerste en verklaart zich ter zake diligent, maar hiermede is de kwaal niet verholpen, want de stand der pensioenkwestie is van zeer groot belang bij de beslissing omtrent hetgeen de Commissie noemt de „normalisatie

¹⁾ Wat hij volgens den aanvankelijken opzet der zaak ook vrijwel deed door de annuïteit met ongeveer dit bedrag te verlagen.

der lasten”, d.i. het bevorderen van een meer regelmatig verloop van de lasten wegens rente en aflossing van staatsschuld, die op onze Staatsfinanciën drukken. Laat ons echter eerst mededeelen, wat de Commissie in haar dende Hoofdstuk te dezer zake voorstelt.

De Commissie geeft bij het verslag groote tabellen, waaruit men het verloop van de uitgaven van rente en aflossing van al onze leeningen tot 1974¹⁾ kan zien. Men ontwaart daaruit terstond, dat de vooroorlogse schulden, d.w.z. de 2½, 3 en 3½ pCt. schuld in de eerste tientallen van jaren een zeer geregeld verloop hebben. De rente + aflossing van de 3 en 3½ pCt. schulden blijven in die jaren steeds gelijk en de eischen, die de 2½ pCt. schuld stelt, nemen zeer langzaam af.

Anders staat het met de crisisschulden tusschen 1914 en 1920 aangegaan en met de schulden, die sedert den oorlog tot dekking van tekorten op de gewone en de buitengewone (kapitaals)diensten zijn aangegaan. Wat de crisisschulden betreft, is het onregelmatig verloop het gevolg van het feit, dat men altijd weder hoopte, dat het nu wel de laatste leening zou zijn. Ten aanzien van de leening en tot dekking van tekorten op gewone en buitengewone uitgaven komt het doordat daarbij herhaaldelijk afgeweken is van de goede gewoonte om reeds het jaar na het sluiten der leening over te gaan tot een langzaam toenemende aflossing. Bij 3 van de 5 leeningen sedert 1921 gesloten, vangt de aflossing, — en dan natuurlijk tot grootere bedragen — eerst 6—10 jaar na den aanvang, aan.

De Commissie nu laat bij hare verdere beschouwingen de vooroorlogse schulden rusten. Zij motiveert deze onderscheiding ook nog eenigszins door de opmerking, dat de stijging van de gewone Staatsschulden sedert 1914 veel sneller is gegaan dan te voren en dat dus de jongste schulden tot dekking van tekorten op den gewonen en buitengewonen dienst ook blijkbaar min of meer het karakter van crisisschulden dragen.

De Commissie nu wenscht deze sprongen in het verloop van de crisisschulden en de na-oorlogse gewone schulden te neutraliseeren, omdat zij anders tot onregelmatige behoeften aan belastinggeld aanleiding zouden geven.

Hoe stelt zich nu de Commissie voor die onregelmatigheden te neutraliseeren? De rente- en aflossingsbedragen op zichzelf berusten op de leeningwetten en kunnen dus niet veranderd worden, maar wel kan, met behulp van beschikbare gelden, getracht worden om de dekking dier bedragen door belastinggelden op de achtereenvolgende begrotingen op gelijke hoogte te houden, of wel regelmatig te doen dalen. De Commissie meent, dat zij voor dat doel kan beschikken, ten eerste over het saldo van het Leeningsfonds, dat f 153.000.000 bedraagt; dit saldo heeft zijn ontstaan te danken aan het feit, dat in de afgelopen jaren de belastingen ten behoeve van het Leeningsfonds geheven, meer hebben opgebracht dan de uitgaven van dit fonds bedroegen, en het is zeker in beginsel alleszins oirbaar in het eerstvolgende decennium daarmede de contribuabelen eenigszins te ontlasten. Een tweede bedrag, waarover de Commissie voor haar doel meent te mogen beschikken, geven de liquide middelen uit het voordeelig saldo van de N.U.M. ad f 12.000.000; terwijl in de derde plaats voor het doel in aanmerking worden gebracht, de gelden, die in de jaren 1926—1937 zullen voortkomen uit de terugbetalingen van (militaire) interneeringskosten, door België in de jaren 1926—'37 te vorenbrengen, ten bedrage van f 48 millioen; te zamen vormen die beschikbare posten een bedrag van f 213.000.000.

¹⁾ Men vergist zich als men uit de tabellen opmaakt, dat in dat jaar al onze tegenwoordige Staatsschuld zal zijn afgelost. Er zal dan daarvan nog f 470 millioen over zijn aan 2½ en 3 pCt. schulden.

Dit bedrag wil de Commissie benutten om het Leeningsfonds en de Staatsbegrooting te doteeren, vooral in de jaren, waarin zij bijzonder veel voor rente en aflossing behoeven, maar toch ook in andere jaren. In het volgend staatje wordt haar plan met betrekking tot het *Leeningsfonds* duidelijk gemaakt:

Jaren.	Benooidig bedrag voor rente en aflossing.	Te vinden door toevoeging uit het aanwezig saldo. 1)	Mitsdien nog uit belastingen te vinden.	Geraamde opbrengst der tegenwoordige heffingen van het Leeningsfonds.	Bedrag waarmee die heffingen kunnen verminderd worden
(In miljoenen Guildens).					
1926-'27	78,6	5	73,6	85	11,4
1928	78,6	6	72,6	85	12,4
1929	78,6	9	69,6	85	15,4
1930	93,6	25	68,6	85	16,4
1931	93,6	25	68,6	85	16,4
1932	93,6	26	67,6	85	17,4
1933	82,2	17	65,2	85	19,8
1934-'35	73,-	8	65,-		
1936	67,8	3	64,8		
1937	67,1	3	64,1		
1938	67,-	4	63,-		
1939-'40	67,-	6	61,-		
1941	67,-	8	59,-		
1942	67,-	9	58,-		
1943	59,5	2	57,5		
		175			
1944-'57	46,5		46,5		
1958	39,-		39,-		
1959	8,6		8,6		

1) De term „aanwezig” is in zooverre minder juist, dat de gelden niet in geld of geldswaardig papier aanwezig zijn doch in den vorm, dat er minder vlottende schuld is uitgegeven dan anders het geval zoude zijn.

Uit deze tabel blijkt, dat volgens de voorstellen van de Commissie in de komende 8 jaren bedragen van 1½ tot bijna 20 miljoen per jaar *minder* ten behoeve van het Leeningsfonds zullen behoeven te worden geheven, dan thans geheven worden; in het jaar 1933 zal nog slechts f 65.000.000 zijn te heffen, een bedrag, dat verder regelmatig zal afloopen tot f 57.500.000 in 1943, dat voorts gedurende 14 jaren, f 46.500.000 zal beloopt om in het jaar 1959 geheel te kunnen worden gemist.

Wat betreft de normalisatie der rente en aflossing van schulden ten laste der Staatsbegrooting (met uitzondering van 2½, 3 en 3½ pCt. schulden), hiervoor wil de Commissie slechts gedurende 5 jaren, nl. 1930—1934 uit het saldo van het Leeningsfonds putten, ten einde de sprongen naar boven, die zich in de jaren 1930 en 1933 voordoen, omdat dan de aflossingen van 3 leeningen beginnen, weg te werken. In totaal is daarvoor f 38.000.000 noodig, waarvan f 13 miljoen in elk der jaren 1933 en 1934.

In een tweede artikel stel ik mij voor mijn oordeel over dit plan te doen kennen. VAN GIJN.

DE TOESTAND VAN HET HARINGVISSCHE-RIJBEDRIJF.

In het nummer van 5 November 1924 van dit blad zette ik uiteen, dat een uitbreiding van den Britschen haringexport naar Rusland voor onze haringvisserij van bijna even groot belang is, als de toeneming van de vraag naar haring van betere soort in Duitschland.

De feiten hebben dit sindsdien ten volle bevestigd.

Aan de beduidende aankopen van Britsche haring door Sovjet-Rusland, welke verleden jaar voor het eerst plaats vonden, was het te danken, dat toen, niettegenstaande in het volle seizoen de haringproductie vooral in Engeland sterk toenam, de haringprijzen aanmerkelijk stegen en dat ons haringvisserijbedrijf heel wat betere uitkomsten gaf, dan in vorige jaren.

De prijsstijging was intusschen ook voor een niet gering deel het gevolg van ruime aankopen door handelaars, die meenden, dat zij zou aanhouden en die

daarom tijdig hun toekomstige behoefte wilden dekken, of door de verwachte verdere stijging een zoet winstje dachten te maken. De Britsche exporteurs werkten dit in de hand door — getrouw aan hun traditie — erg royaal te zijn met crediet. Toen nu Sovjet-Rusland ophield met koopen, volgde in het begin van dit jaar al spoedig een débacle. De afnemers van Britsche haring in Duitschland, in het bijzonder in de Oostzee-havens waren nog in het bezit van groote, ten deele nog onbetaalde voorraden van dit product — naar men schatte tot een totaal van ongeveer 250.000 tonnen — en omstreeks 200.000 tonnen lagen nog bij onze overzeesche burens in opslag.

Het behoeft geen verwondering te baren, dat er onder die omstandigheden tegen de hooge prijzen, welke in het vorige jaar waren gemaakt, nagenoeg geen zaken meer gedaan konden worden en dat men goedkoopster ging aanbieden, teneinde te kunnen verkoopen. Het gevolg was, dat de prijzen snel begonnen te dalen.

Voor de Britsche exporteurs was dit een ernstig feit. De prijsdaling bracht hun Duitschen afnemers, die nog groote hoeveelheden duur gekochte haring in voorraad hadden, groote verliezen toe en bemoeilijkte den handel dezer lieden. In zooverre de haring op crediet geleverd en nog niet betaald was, kwamen de Britsche vorderingen daardoor in gevaar. In ieder geval was er bij een dalende, overvoerde markt weinig kans, om de voorraden te ruimen, welke nog onverkocht in Engeland lagen en beteekende iedere prijsdaling een onmiddellijk verlies voor de exporteurs, die nog onverkochte haring in opslag hadden.

De Britsche exporteurs staken daarom in het laatst van Februari de hoofden bijeen en besloten, maatregelen te nemen, om verdere prijsdaling te voorkomen. Deze maatregelen bestonden in de vorming van een combinatie, welke zich zou belasten met den verkoop der nog voorradige haring uit de vorige teelt tegen prijzen, die niet beneden 40 shilling per ton voor *maties*, 47 shilling per ton voor *matfulls* en 50 shilling per ton voor *fulls* en voor dezelfde soorten onder handelsmerk beneden respectievelijk 44, 48 en 56 shilling per ton zouden dalen, en in het besluit, om niet vóór 23 Juni weer te gaan zouten, tenzij de bestaande voorraden dan geruimd zouden zijn.

De importeurs te Königsberg, Stettin en Danzig, wier belangen in dit opzicht dezelfde waren, als die van hun Britsche leveranciers, verbonden zich, deze pogingen te steunen, door alleen van de Combinatie en tegen niet lagere dan de vastgestelde minimumprijzen te koopen.

De bedoeling was natuurlijk, dat zoowel de Deutsche importeurs als de Britsche exporteurs gelegenheid zouden vinden, vóór 23 Juni hun voorraden tegen voldoende prijzen van de hand te zetten. Er is echter maar één middel, om een overvoerde markt te ontlasten, nl. prijsverlaging; houdt men de prijzen kunstmatig hoog, dan blijft de afzet langzaam. Zooals verwacht kon worden, is dan ook het gevolg van den maatregel geweest, dat omstreeks half Mei de voorraden nog weinig geslonken waren. Men had toen nog eenige hoop, dat Sovjet-Rusland een flink deel — gesproken werd van aanvankelijk 20.000 ton — daarvan zou afnemen; althans daarover waren tusschen de Combinatie en de Sovjet-authoriteiten onderhandelingen gaande, maar Rusland vraagt een crediet van een jaar en dit is zelfs een Engelschman te bar.

Niettegenstaande de visserij op Schotsche winterharing dit jaar vrijwel mislukt is, moet het gevaar daarom geenszins denkbeeldig worden geacht, dat op 23 Juni a.s. nog een groote voorraad haring van het vorige seizoen aanwezig is. Begint Groot-Brittannië dan weer met alle macht te produceeren, wordt het opnemingsvermogen van Duitschland niet grooter en blijft de koopkracht der Russen even beperkt als verleden jaar, dan is het vooruitzicht op prijzen, waarbij

het bedrijf met winst kan worden uitgeoefend, ook voor onze reeders niet erg gunstig.

Er is echter één lichtpunt: de Britsche exporteurs hebben nog steeds groote moeite, om van hun Duitse afnemers betaling te krijgen voor de haring, welke zij dezen op crediet geleverd hebben, omdat naar dezen beweren, hun klanten eveneens in gebreke blijven. De exporteurs, met wie dit het geval is, hebben er natuurlijk belang bij, dat de markt door de productie van het komende seizoen niet nog meer overvoerd wordt. Immers daardoor zou de kans, dat hun schuldenaars hun verplichtingen zullen nakomen, nog ongunstiger worden. Bovendien beginnen verschillende zouters-exporteurs door het uitblijven dier betalingen gebrek aan bedrijfskapitaal te krijgen, en kan dit hun beletten, in denzelfden omvang te zouten, als zij anders gedaan zouden hebben.

Terwijl nu bij ons te lande de haring in gezouten staat aangevoerd pleegt te worden en de exporteur vaak zelf reeder is, zijn in Groot-Brittannië het bedrijf van visscher (en reeder) en dat van zouter gescheiden, aangezien het zouten daar aan den wal geschiedt, en heeft de zouter er in den regel bij de visscherij geen rechtstreeksch belang.

Laat het den Britschen visschers onverschillig, welke moeilijkheden de zouters ondervinden bij den afzet van het gezouten product, zolang zij daarvan in den afzet en de opbrengst van hun vangsten niet de nadeelige gevolgen ondervinden, de zouters koopen geen haring, zoolang zij daarin geen voordeel zien. De Schotsche visschers hebben heftig geprotesteerd tegen het besluit der zouters, om vóór 23 Juni geen haring te koopen. Van hun standpunt hadden zij inderdaad alle reden tot klagen; als de zouters niet koopen, verdwijnt een hunner voornaamste afzetmogelijkheden, hun vangst kan dan alleen voor gebruik in verschen staat of voor het bereiden van „kippered herring” worden aangewend; een winstgevende visscherij is dan alleen op veel beperkter schaal mogelijk en vele visschers worden werkloos. De zouters zullen de eersten zijn, om de moeilijkheden der visschers te erkennen, maar dit zal hun er niet toe bewegen, te koopen, wanneer dit in hun nadeel is en althans niet, wanneer hun daartoe de middelen ontbreken.

De kans bestaat dus, dat in het komende seizoen, de neiging der Britsche zouters, om haring te koopen, niet groot zal zijn en daardoor de productie van Britsche pekharig kleiner dan in het vorige jaar.

P. E. VAN RENESSE.

DE INKOMSTENBELASTING IN HET BESTUURSBELEID VAN AMSTERDAM.

Op 7 Mei j.l. heeft de Gemeenteraad van Amsterdam besloten, dat de tarieven van de plaatselijke inkomstenbelasting (tarief A voor het stedelijke, B voor het landelijke gedeelte der gemeente), voor het belastingjaar 1925/26 zullen worden toegepast na vermenigvuldiging met den factor 0,6.

In Amsterdam is tot in 1919 de inkomstenbelasting geheven naar een voor allen gelijk percentage van het zuiver inkomen; van 1903 tot 1914, 5¼ pCt., van 1914 tot 1919, 5 pCt. Dat tarief kende geen aftrek voor noodzakelijk levensonderhoud en geen progressie. De heffing ving aan bij inkomens van f 600 (later f 650), en behoudens eenige in het tarief verwerkte degressie voor de lagere inkomensgroepen, werd onder alle omstandigheden over het volle inkomen hetzelfde percentage geheven. Zoo was een ongehewde bij een inkomen van f 2500, reeds onverkort 5 pCt. van f 2500 verschuldigd, zooals bij f 100.000 inkomen 5¼ pCt. van f 100.000 verschuldigd was.

In het samenstel van gemeentebelastingen hebben enkele heffingen de functie, om dat deel van de uitgaven, dat ongedekt blijft nadat over de opbrengst van de gemeente-eigendommen en bedrijven, van de retributies, de bijdrage-belastingen en de zakelijke

opbrengstbelastingen is beschikt, over de ingezetenen om te slaan op den voet van elks vermogen om in de uitgaven van de gemeenschap bij te dragen. Van deze groep „draagkrachtbelastingen” is in het bestaande stelsel de plaatselijke inkomstenbelasting verreweg de belangrijkste.

Belastingheffing naar draagkracht beoogt het bijeen te brengen bedrag aldus over de leden der gemeenschap te verdeelen, dat het aandeel den een relatief niet zwaarder of lichter valt dan den ander.

Met deze norm was het tarief, dat tot in 1919 in Amsterdam is toegepast, in strijd. In strijd volgens reeds voor lang aanvaarde theorie, en volgens algemeen geldende opvattingen. Strikt genomen was het ook in strijd met de algemeene regels, die in 1900 inzake de plaatselijke inkomstenbelasting in art. 243 van de Gemeentewet waren opgenomen, en die althans die zwakke progressie eischten, welke verkregen wordt door alle inkomens met een belastingvrije som te verminderen. Het Amsterdamsche tarief heeft al dien tijd slechts kunnen bestaan onder de beschutting van een aan dat artikel — op verzoek — toegevoegde slotalinea. Men kan dan ook zeggen, dat het in 1919 de hoogste tijd was, dat het tarief door een ander vervangen werd.

Er waren intusschen nog andere omstandigheden, die in 1919 tot het invoeren van een nieuw tarief hebben geleid.

De geschiedenis van het financieel beleid van Amsterdam gedurende de oorlogsjaren is nog niet geschreven.¹⁾ In het algemeen kan men zeggen, dat in de eerste oorlogsjaren het financieel beleid beheerscht is door de veronderstelling, dat de oorlog zou zijn van korten duur en dat na den vrede de als normaal gevoelde toestanden en verhoudingen van 1914 spoedig zouden wederkeren. De door de tijdsomstandigheden noodzakelijk geworden bijzondere uitgaven werden niet gedekt door het opvoeren van de gewone inkomsten, maar in hoofdzaak door te beschikken over de reserves van de gemeentebedrijven. Men teerde dus in op zijn kapitaal, daarbij aannemende dat weldra door nieuwe reservevorming het kapitaalsverlies zou worden ingehaald en voorts rekening houdende met het door het Rijk als „bijdrage in de oorlogschade” in uitzicht gestelde aandeel in de opbrengst van de oorlogswinstbelasting. En wanneer de bovenbedoelde veronderstelling in beide haar onderdeelen juist ware gebleken, zou het daarop gebouwde beleid wellicht tot een gelukkige regeling van de financieele gevolgen van den oorlogstoestand hebben kunnen voeren.

In de latere jaren van den oorlog, toen omtrent de juistheid der veronderstelling gegronden twijfel rees, is men nochtans, — onder voortdurend uitzien naar wat van de zijde van het Rijk was toegezegd inzake uitkeering uit de opbrengst van de oorlogswinstbelasting, betere regeling van de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten, en verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, — over den eenmaal ingeslagen weg voortgegaan; en nog voor het belastingjaar 1918/19 is de inkomstenbelasting naar geen ander tarief geheven dan voor 1914/15.

De begroting voor 1919 vormt het keerpunt en van 1919 af is, onder handhaving van rechtmatige aanspraken op grond van toezeggingen van de Regeering, het financieel beleid in andere banen gevoerd.

Het onder de oogen zien van de feiten en het aangaarden van de, in vergelijking met 1914 sterk gewijzigde toestanden en verhoudingen, bracht intusschen met zich, dat een belangrijk hooger bedrag uit gewone inkomsten moest worden verkregen. Het

¹⁾ Zoomin als die van het Rijk. Anders dan in Duitschland, waar het belang van zoodanig overzicht voor een financieele oriëntering werd ingezien. Reeds in 1919 is door het Reichsschatzamt uitgegeven het „Denkschrift über die Finanzen des Deutschen Reiches während des Krieges”.

invoceren van een nieuwe heffing (opcenten dividend- en tantiëmelasting), het verhoogen van de belasting op vermakelijkheden, en het aan de hoogere kostprijzen aanpassen van het straatgeld en van de retributies, dit alles was niet toereikend. Daar de opcenten op de personeele belasting reeds tot zulk een aantal waren opgevoerd, dat verdere verhooging vooralsnog uitgesloten moest worden geacht, kwam het sluiten van de begroting geheel voor rekening van de inkomstenbelasting. Zoo moest deze belasting in 1919 en in 1920 worden verhoogd in een tempo, waarbij zelfs de geleidelijkheid niet kon worden in acht genomen. Van 5,75 pCt. werd het tarief voor 1919/20: 7,28 tot 11,7 pCt., en voor 1920/21: 6 tot 18 pCt.

Voor een gemeente, waar de inkomstenbelasting lange jaren zonder groote overgangen en naar matige percentages geheven was, beteekende de tariefsverhoging van 1919, en vooral die van 1920 een plotseling en heftig ingrijpen in wat men was gaan beschouwen als een bestaande orde van zaken. Voegt men daarbij, dat het Rijk van 1916 tot 1919 den belastingdruk op inkomen en vermogen bij herhaling had verzwaaard, en dat Amsterdam, dat heel den oorlog geen belastingverhoging had gekend, thans achteraan kwam met een verhoging die voor bepaalde inkomensgroepen in 2 jaar tijd een verdrievoudiging van belasting beteekende, dan is het verklaarbaar dat dat de wijze waarop het nieuwe beleid inzette, eenigen indruk heeft gemaakt.

Er zijn sindsdien 5 jaar verlopen. En wanneer men thans op deze periode terugziet, kan men het slechts prijzen, dat het roer is omgegooid vóór het economisch getij verlopen was.

Het is bekend dat het bedrijfsjaar 1919, dat aan de belastingheffing over 1920/21 ten grondslag lag, voor handel, industrie en scheepvaart buitengewone winsten, goeddeels door conjunctuur bepaald, heeft afgeworpen, en ook, dat met een inkomen, dat tijdelijk de gewone grenzen belangrijk overschrijdt, een verhoogde belasting betrekkelijk licht wordt gedragen.

Het belastingjaar 1920/21 heeft, blijkens een dezer dagen den Gemeenteraad aangeboden voordracht tot het oninbaarverklaren van de over dat jaar niet in te vorderen bedragen, na aftrek van een paar miljoen voor restituties, netto opgebracht rond f 54.000.000. De rekening over 1920 sloot dan ook met een batig saldo, dat echter niet, als te doen gebruikelijk, geboekt werd als eerste post van inkomsten op de begroting 1922, maar de eerste storting vormde in een Reservefonds voor bijzondere doeleinden.

Het zou onjuist zijn te zeggen, dat de opbrengst van de over de gunstige jaren naar hoog tarief geheven inkomstenbelasting en het in verband hiermede gevormde reservefonds een volledige verklaring opleveren voor de verlaging van inkomstenbelasting, die sindsdien in Amsterdam regelmatig heeft plaats gevonden, en die het maximum percentage terugbracht van 18—16,2—13,5—12,15—12,15 op 10,8. Maar wel meenen wij, dat in de financieele politiek, waarmede dit werd bereikt, het vormen en het hanteeren van het reservefonds een factor is van groote beteekenis.

Ons begrotingssysteem kent slechts éénjarige perioden. Hiertegen behoeft geen bezwaar te bestaan, mits dit jaarsysteem er niet van weerhoudt het beleid op bredere basis te voeren. Dit is noodzakelijker geworden, al naarmate het terrein van de gemeenschapsvoorzieningen zich heeft uitgebreid en de gemeenschap daardoor in haar uitgaven en in haar middelen tot dekking, in sterkere mate de uitwerking ondergaat van de groote economische verschijnselen die, al dan niet gepaard met staatkundige gebeurtenissen, hun invloed over lange perioden kunnen doen gevoelen.

Zoo is van het Amsterdamsche Reservefonds de beteekenis vooral gelegen in de reguleerende werking, die het over een tijdvak van in welvaart zoo ongelijke

jaren, ten bate van een toereikende en gelijkmatige voorziening in gemeenschapsbelangen, in handen van het bestuursorgaan kan uitoefenen.

In tijden van dalende welvaart kan het mede een gemeenschapsbelang zijn, de belastingen, die rechtstreeks van het inkomen worden geheven, indien ze hoog zijn, te verlichten. Of daartoe kan worden overgegaan zal intusschen voor elk bepaald geval worden beslist door de wijze, waarop de verlichting kan worden verkregen.

De ervaring heeft welhaast geleerd, hier en elders, dat wanneer het beleid van een publiekrechtelijk lichaam alreeds aan goede eischen voldeed, de uitgaven niet willekeurig kunnen worden teruggebracht. De feiten, die daartoe zouden dwingen, zijn nog niet aanwezig.

Begrooting van Uitgaven.

	1924 of '24/25	1925 of '25/26	Teruggang
Engeland ..	£ 802.000.000	£ 801.060.000	0,12 %
Nederland ..	f 620.718.000	f 605.260.000	2,49 %
Amsterdam .	„ 100.081.000	„ 96.587.000	3,49 %

Men kan zelfs niet verwachten, dat het althans eenigermate terugbrengen van de uitgaven van een levende en zich gestadig uitbreidende gemeenschap, onder de bestaande omstandigheden regelmatig zal kunnen worden herhaald. Verlichting van de rechtstreeks van het inkomen geheven belastingen is niet uitsluitend langs dezen weg te bereiken.

Daar bij dalende welvaart een natuurlijk accres van middelen uitblijft, kan verlichting van belastingdruk voorts slechts op twee wijzen worden verkregen. In de eerste plaats door vermeerdering van de inkomsten die aan de belastingen voorafgaan, dat zijn de inkomsten uit eigendommen en bedrijven der gemeente en de uitkeeringen of bijdragen van andere publiekrechtelijke lichamen, in hoofdzaak van het Rijk. In de tweede plaats door een andere verdeeling van den belastingdruk.

Op beide punten had het Rijk toezeggingen gedaan. De verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, die de functie van de inkomstenbelasting zou verlichten, kreeg haar beslag bij de wet van 30 December 1920, en hoewel de verruiming niet aan de verwachtingen beantwoordde, bracht ze als dadelijk realiseerbare waarden voor Amsterdam, een verdubbeling van de forensenbelasting, verdubbeling van de opcenten grondbelasting, en de zakelijke belasting op het bedrijf.

De toezegging van een betere regeling voor de financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten is niet in vervulling gegaan. Daar de Regeering wist, niet aanstonds gereed te zullen zijn met een voorstel tot de door haar noodzakelijk geoordeelde nieuwe regeling, werd over 1921 en 1922, als provisoire maatregel, op de uitkeering ingevolge de wet van 1897 een toeslag verleend. En hoewel de nieuwe regeling, zelfs een voorstel daartoe, nog steeds op zich laat wachten, is de provisoire maatregel over 1923 en volgende jaren niet geprolongeed. De rijksuitkeering is weer teruggevallen op het nominale bedrag per hoofd van bevolking, zooals dat in 1897 was vastgesteld.

Blijft inkomstenvermeerdering uit eigendommen en bedrijven der gemeente. Door de financieele politiek tijdens de oorlogsjaren was de kapitaalcracht van de bedrijven sterk aangetast, en het kan dan ook geen verwondering wekken, dat in de eerstvolgende jaren de winstuitkeeringen terugliepen en het aandeel dat zij vormden in het totaal bedrag aan inkomsten der gemeente, kleiner werd. Inmiddels hebben de bedrijven zich, onder bedachtzaam beheer, hersteld en terwijl de tarieven voor en na werden verlaagd, bewegen de winstuitkeeringen zich de laatste jaren in sterk stijgende lijn.

Zoo hebben, in het bestuursbeleid, verschillende

factoren van onderscheiden aard te zamen gevoerd tot een voortschrijdende verlaging van inkomstenbelasting, die gewenscht was. Dat hiervan niet behoefde te worden teruggekomen nu het economisch herstel talmt, maar de verlaging kon worden voortgezet, kan worden aangemerkt als sanctie van het beleid zooals het sedert het einde van den oorlog is gevoerd.

Amsterdam.

A. STAPEL.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET NIEUWE DUITSCHE TARIEF.

Dr. W. Greiling te Hamburg schrijft ons:

Het tot dusverre in Duitschland geldende tarief van invoerrechten is afkomstig uit het jaar 1902. Zijn systematiek komt overeen met den toenmaligen stand der technische ontwikkeling en de toentertijd voorkomende goederen. Intusschen is een geheele reeks nieuwe goederen ontstaan en hebben zich speciale soorten ontwikkeld, zoodat hetzelfde tariefnummer de meest uiteenlopende dingen omvat. Zoo omvat b.v. het tariefnummer „hol glas” zoowel de waardevolle kristalsoorten als het eenvoudige persglas. De oorlogstijd en de waardedaling van het geld ontnamen den invoerrechten hun beteekenis, zoodat eerst met de stabiliseering en het aanknoopen van onderhandelingen over handelsverdragen de behoefte aan moderniseering van het tarief ontwaakte. Nu is echter de opstelling van een nieuw tarief met een volkomen nieuwe indeeling en nieuwe goederennummers, naar de ervaring leert, een zaak, welke jarenlange voorbereidende werkzaamheden eischt. Hiertoe had men echter geen tijd. Met de handelsverdragen kon men niet nog jarenlang wachten. Herleving van den handel met Frankrijk, Italië, Polen, enz. en wederzijdsche verlaging der bestaande hooge barrières van invoerrechten is zoowel voor Duitschland als voor geheel Europa een dringende zaak. Men besloot derhalve de noodzakelijke wijzigingen in het tarief reeds nu door middel van een partieele wijziging aan te brengen.

Het ontwerp bevat juist dezelfde nummers als het tarief van 1902; slechts is de hoogte der heffingen gewijzigd en zijn verschillende nummers aldus aangevuld, dat een deel der goederen, in het bijzonder speciale soorten, uit het desbetreffend nummer zijn gelicht en afzonderlijke heffingen daarvoor zijn vastgesteld. De laatste overblijfselen van de controle op den buitenlandschen handel en van de invoerverboden zijn vervallen.

De noodzakelijke moderniseering van het tarief wordt nu door de regeering benut om de agrarische rechten weder in te voeren, welke bij het begin van den oorlog zijn ingetrokken. Dit is vóór alles een vraag van binnenlandsche Duitse politiek, aangezien hierdoor de omvang van den Duitse graaninvoer wel nauwelijks wordt beïnvloed, doch des te meer de prijzen, welke de Duitse verbruikers moeten betalen.

De volgende rechten zullen worden ingevoerd: rogge M. 7 per dz. (100 KG.), tarwe M. 7½ per dz., gerst M. 7, haver M. 7. Tot 1 Augustus 1926 zullen echter lagere rechten geheven worden. De tegenstanders dezer rechten voeren aan, dat zij niet tot het beoogde doel, bevordering der landbouwproductie, zullen leiden, doch slechts aanleiding zullen geven tot een stijging van de grondprijzen, vermeerdere bezitswisselingen en dientengevolge van de op den voornamelijk graanverbouwend grooten landbouw drukkende schulden. De middengroote en kleine boeren, voor wier rekening het grootste deel der agrarische productie in Duitschland komt, ondervinden minder den invloed der invoerrechten, aangezien bij hen de graanbouw bij de veeteelt achterstaat. Echter zijn ook invoerrechten op vee en vleesch ontworpen en weliswaar op paarden van M. 500 per stuk, op rundvee, schapen en varkens M. 18 per dz. levend gewicht, op bevroren en versch vleesch M. 45, vleesch

in blik M. 20 per dz. De vee- en vleeschrechten leiden weliswaar tot een vermindering van den invoer, doch zij hebben niet denzelfden invloed op de binnenlandsche prijzen als de graanrechten.

Van de gezamenlijke overige veeteeltproducten, die tot dusverre vrij konden worden ingevoerd, zal meestal hetzelfde recht als vóór den oorlog geheven worden en wel van reuzel M. 12½, ruw varkens- en ganzenvet M. 5, hard rundvet en schapenvet M. 2½, varkensspek M. 36 per dz. Zeer ingrijpend zijn ook de invoerrechten op versche melk met M. 5, room met M. 20, boter met M. 30, kaas met M. 60 per dz., melk in blik M. 40 en eieren M. 6 per dz. Hier hebben ook geldpolitieke overwegingen medegewerkt. Terwijl de binnenlandsche versche melk moeilijk verkoopbaar is, is het verbruik van buitenlandsche melk in blik verveelvoudigd. In 1924 werd in Duitschland voor M. 282,9 millioen boter en kaas ingevoerd of bijna het dubbele van 1913. In het eerste kwartaal 1925 is de boter- en kaasvoer verder gestegen en bereikte hij reeds M. 115 mill., zoodat men vrees, dat in het geheele jaar 1925 deze invoer ½ milliard M. zou bereiken, derhalve meer dan de invoer van broodgraan en meer dan de totale Duitse export van machines en kleurstoffen.

De rechten op de tuinbouwproducten, welke tot dusverre vrij konden worden ingevoerd, stijgen ten deele tot ver boven de vóóroorlogsheffingen. Zoo zal het recht op graszaad van M. 2 tot M. 12, op suikerbietenzaad van M. 1 tot M. 36 verhoogd worden. Het invoerrecht op groenten, dat vóór den oorlog M. 2,50 per dz. bedroeg, is sterk gedifferentieerd. Zoo zullen asperges, tomaten en bloemkool met M. 20, paddenstoelen met M. 10 resp. M. 150 en alle overige groenten met M. 4 tot M. 10 per dz. worden belast. Het invoerrecht op bloembollen, welke vóór den oorlog vrij konden worden ingevoerd, zal van M. 10 tot M. 30 verhoogd worden, dat op wijndruiven, hetwelk vóór den oorlog M. 24 bedroeg tot M. 40—M. 45, noten van M. 2 tot M. 4. Appels, peren en kweeperen, vóór den oorlog met M. 2,50 belast en tot dusverre vrij, zullen thans met M. 6 tot M. 8 worden belast, pruimen en kersen met M. 10. Het invoerrecht op zuidvruchten komt daarentegen in het algemeen met het niveau van vóór den oorlog overeen.

Bij de industrieele rechten stond de Regeering, gelijk de Minister van Economische Zaken, Neuhaus, heeft betoogd, niet een algemeene verhooging voor den geest, doch slechts de handhaving van de bescherming van vóór den oorlog. Waar een verhooging plaats heeft gevonden, is dit volgens den Minister geschied, om de rechten aan de verschuiving in de prijsverhouding tusschen de goederen en aan de algemeene verhooging van het prijsniveau aan te passen. De Duitse invoerrechten passen zich nl., aangezien zij specifieke en geen waarderechten zijn, niet automatisch aan de prijsveranderingen aan. Bovendien is het volgens den Minister noodzakelijk, door de invoerrechten een compensatie voor de hoogere belasting der Duitse industrie door reparatie, belastingen en rentelasten te vinden. Ten slotte zijn veelvuldig verhoogingen uit handelspolitieke overwegingen noodzakelijk, om een compensatie-object bij onderhandelen te verkrijgen. Zonder bedreiging met Duitse invoerrechten zou het niet mogelijk zijn van Frankrijk en Italië verlaging der invoerbarrières te verkrijgen.

Reeds in de laatste periode der inflatie was een aantal rechten volgens de methode der „vereenvoudigde wetgeving” verhoogd, zonder dat het Parlement en het publiek daarvan kennis kregen. Het motief dezer verhooging was meestal beperking van den luxeinvoer. Zoo werden de invoerrechten op zijden weefsels, kant en zijden kleederen tot op het viervoudige van vóór den oorlog verhoogd. De rechten op zijden tule en geknoopte wollen tapijten werden zelfs verzevoudigd. Daarnaast kon men echter reeds van een

protectionistische tendentie spreken bij de verhooging der invoerrechten op automobielen, rijwielen en motorrijwielen met 100 tot 300 pCt.; op papierwaren met 200 pCt., gummibanden met 500 pCt., op aluminium-, koper- en tinwaren met 100 pCt.

Bij de ontworpen industriële rechten is de strekking, den luxe-invoer te verhinderen, behouden en ten deele nog versterkt. Zoo zijn de invoerrechten op zijden weefsels tot het 12½-voud van vóór den oorlog verhoogd en die op kant tot het 10-voud. In de textielindustrie zijn echter ook de rechten op kamgarens en geaarde garens algemeen verhoogd en wel de lagere kwaliteiten tot het drie- en viervoud der geldende rechten en de hogere ongeveer tot op het dubbele. De garenrechten worden bijzonder sterk bestreden, aangezien zij de grondstof der verderverwerkende textielindustrie duurder maken. De textielrechten bewegen zich, buiten de als luxe-artikelen aan te merken goederen, geheel op de hoogte van een aanpassing aan de hier bijzonder groote prijsstijgingen.

In de automobielandustrie is men tot een opmerkelijk stelsel van opvoedende rechten overgegaan. Het recht op motorrijwielen, dat vóór den oorlog 150 Mark en tot dusverre 360 tot 600 Mark bedroeg, zal op 300 Mark worden vastgesteld met dien verstande, dat het met halfjaarlijksche tusschenpoozen tot op 160 Mark daalt, op welk peil het 1 Juli 1928 zal zijn aangekomen. Voor automobielen met een gewicht van tot 22 dz., waarvan tot dusverre 80 Mark invoerrecht moest worden betaald, bedraagt het ontworpen recht 250 Mark en vanaf 1 Juli 1928 nog slechts 75 Mark. De hoogte van het recht op automobielen is echter ook op haar definitief peil nog van dien aard, dat een ernstige concurrentie voor de Deutsche automobielandustrie niet te vreezen valt.

Voor de chemische industrie, die tot dusverre grootendeels niet door invoerrechten beschermd werd, is een geheele reeks nieuwe, specifieke rechten in het leven geroepen, die echter, alles bijeengenomen, beneden 10 pCt. van de waarde der producten liggen. Zij worden hiermede gemotiveerd, dat de buitenlandse industrie den voorsprong der Deutsche chemische industrie heeft ingehaald, zoodat thans ook concurrentie op de binnenlandsche markt mogelijk zou zijn, waartegen deze industrie moet worden beschermd.

In de ijzerindustrie zijn de bestaande rechten onveranderd gebleven, doch voor speciale artikelen is een aantal nieuwe tariefnummers in het leven geroepen. In de machine- en electrotechnische nijverheid hebben geen wezenlijke wijzigingen plaatsgevonden, doch de bestaande tariefnummers zijn in sterke mate opnieuw ingedeeld en aan den stand der technische ontwikkeling aangepast. Het invoerrecht op schrijf- en rekenmachines, dat reeds in den inflatietijd op het viervoud van vóór den oorlog was vastgesteld, werd ten deele verder verhoogd.

De invoerrechten op koperwaren, welke reeds eerder voor de hoofdartikelen op het dubbele van vóór den oorlog waren vastgesteld, zijn verder verhoogd, zoodat zij thans ten deele het drievoud van het vooroorlogspeil bereiken. De verhoogingen der rechten op

rubberartikelen, leder- en papierwaren overtreffen slechts bij uitzondering 50 pCt. van het vooroorlogstaref. Ook hier vindt de belangrijkste verhoging niet thans plaats, doch werd zij reeds in den inflatietijd, gelijk hierboven vermeld, ingevoerd.

De tariefswijzigingen op industrieel gebied betreffen ongeveer driehonderd nummers met zeventien heffingen. Doch al deze wijzigingen hebben slechts technische beteekenis. De in den inflatietijd plaats gehad hebbende tariefsverhogingen betroffen 227 van de in totaal 946 posities van het tarief. Zij zijn het, welke aan het Deutsche tarief zijn huidige karakter hebben gegeven. De thans voorgestelde zijn in hoofdzaak differentiaties en individueele bescherming van speciale producten; ten deele zijn het nog de laatste uitloopers der toenmaals doorgevoerde verhogingen.

Het tariefontwerp streeft het doel na, in Duitschland het tariefstelsel van vóór den oorlog te herstellen en een z.g. matige bescherming door te voeren. De agrarische rechten hebben in dit stelsel de taak, het uiteenloopen van het agrarische en industriele prijsniveau te verhoeden. Zij zijn derhalve slechts de noodzakelijke tegenhanger van de industriele rechten. Deze laatste moeten een alzijdige ontwikkeling der industrie waarborgen en de voor een vrijhandelsland typische, eenzijdige ontwikkeling van die industrieën, die onder de voordeeligste productievoorwaarden arbeiden, verhinderen. De huidige handelspolitieke toestand van Duitschland maakt dit land, of het wil of niet, tot een gebied, dat op verlaging der internationale slagboomen voor den handel moet aandringen. Duitschland moet volgens het plan-Dawes jaarlijks meer dan 2 milliard betalen, welke slechts door vermeerderden export kunnen worden opgebracht. Bij zijn uitvoer stuit Duitschland echter overal op hooge tariefmuren, welke verlaging het door handelsverdragen moet bereiken. Het spreekt vanzelf, dat het slechts handelspolitieke concessies kan verkrijgen, wanneer het zichzelf niet voor buitenlandse invoer afsluit. Anderzijds moet de rechtenverlaging wederkeerig zijn. Wanneer Duitschland eenzijdig tot den vrijhandel overgaat ontbloomt het zich van al zijn machtposities.

De belangrijkste vraag bij het nieuwe tarief is de volgende: waarborgt het den vooruitgang in de Europeesche handelspolitiek of sluit het definitief iedere mogelijkheid tot internationale verlaging der tariefbarrières af? Om hierop een antwoord te geven is het allereerst noodig, aan eenige bijzonder belangrijke goederen te demonstreeren, hoe de nieuwe Deutsche tarieven zich tot de thans in andere landen geldende verhouden: (Zie onderstaande tabel).

Uit het bovenstaande blijkt, dat het Deutsche tarief in 't algemeen op de hoogte der overige Europeesche tarieven staat en deze ten deele niet eens bereikt. Voorts heeft het tarief aan de onderhandelingen, welke tot dusverre hebben plaatsgevonden, reeds ten grondslag gelegen. Het kan derhalve niet meer ongunstige werkingen uitoefenen dan het reeds bij die onderhandelingen heeft gedaan. Dat het echter als

De tarieven van verschillende landen, omgerekend in Markten per 100 Kilo:

	Nieuw Duitsch tarief	Frankrijk		België		Tsjecho- slowakije	Italië	Polen
		Max.	Min.	Max.	Min.			
Kunstzijde	100	200	50	190	63	—	160	—
Kamgaren	30	98,50	24,60	28,35	9,50	42	—	152,60
Wollen weefsels	260	387	96,80	189	63	360	173	800
Houten meubelen	10-20	8	2	—	—	19 72	17,50	10,50
Gewoon holglas	5 30	15	4	6	2	15-45	16-80	10-80
Schrijfmachines met rekenapparaat..	300	90	22	180	63	—	—	—
Automobielen	}150-350{	440	110	285	165	—	—	—
Motorrijwielen		180 % van de waarde	45 % van de waarde	140	50	65 % van de waarde	16 120 en 35 % v. de waarde	—
				520	190			

basis voor onderhandelingen een gunstige uitwerking zal hebben, gelijk de Deutsche regering beweert, valt ook niet gemakkelijk in te zien.¹⁾

Aan het vooruitzicht, dat het nieuwe tarief wet zal worden, valt nauwelijks te twifelen, wanneer geen onvoorziene omstandigheden optreden. De geheele industrie en de landbouw zijn besloten het door te zetten en deze vereenigde machten beschikken in Duitschland over een vaste politieke meerderheid.

Dr. WALTER GREILING.

AANTEKENINGEN.

De regeling van de superpreferentie van den fiscus boven hypotheek, pand en oogstverband in Nederlandsch-Indië, I. — De Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië heeft den Minister van Koloniën de volgende nota aangeboden:

Bij de bespreking van de vraag of de superpreferentie van den fiscus voor belastingvorderingen in eenig land en in eenig gegeven tijdperk te ver gaat, is het geraden voorop te stellen, dat deze voorrang boven andere schulden van den belasting-schuldige in beginsel geheel gerechtvaardigd is. Hij is een rechtstreeksch gevolg van de verhouding van den Staat tot zijn onderdanen. Deze brengt mede, dat de burgers van den Staat wegens het enkele feit van het behooren tot het staatsverband verplicht zijn tot de instandhouding ervan bij te dragen niet alleen met hun goed, maar, zoo noodig, ook met hun leven. De wereldoorlog heeft duidelijk genoeg aangetoond, dat dit niet slechts grauwe theorie maar ook in het bewustzijn der volken levende practijk is.

Voor den belastingplicht volgt hieruit, dat deze wegens zijn oorsprong in beginsel gaat boven de andere financiële verplichtingen van den belastingsschuldige, welke laatste niet op een onderworpenheidsverhouding van den debiteur aan het publiekrechtelijk lichaam, waarvan hij deel uitmaakt, zijn gegrond, maar in civielrechtelijke verhouding, in den regel in een overeenkomst, in de vrije wilsovereenstemming der contracteerende partijen, hun origine vinden. De logische consequentie hiervan is, dat bij concursus van schulden, die aan den fiscus voorgaan.

De Staat kan echter ter wille van de behartiging van maatschappelijke belangen, welke hij heeft te verzorgen, aan de toepassing van dat beginsel uit eigen beweging grenzen aanleggen en het uit dien hoofde zelfs ter zijde stellen. Zonder te treden in diepgaande filosofische beschouwingen over de verhouding van Staat tot individu, mag men als algemeene stelling poneeren, dat de burgers afzonderlijk zoowel als hun particuliere vereenigingen onderworpen zijn aan den Staat, maar dat deze zijn taak en zijn roeping alleen vervult, indien en voor zoover hij het belang van het volk, als geheel genomen, behartigt en bevordert.

Het kan daarom zeer wel zijn, dat hij zijn eigen rechtstreeksche financieel belang uit hoogere overwegingen bij de verzorging van andere belangen heeft achter te stellen, zelfs als die verzorging hem niet indirect zelf financieel ten goede komt. In de meeste gevallen zal de behartiging van zulke andere algemeene belangen den Staat zelf indirect wel ter dege ten goede komen, en dan is het een eisch van eenvoudige staatsmanswijsheid, ook uit die overweging het rechtstreeksche belang van den fiscus bij het hoogere algemeene volksbelang achter te stellen.

Het is derhalve voor een Overheid, die zich niet aan financiële kortzichtigheid te buiten gaat, niet mogelijk aan het beginsel der superpreferentie van den fiscus vast te houden, zonder tevens erop te letten of zij, dusdoende, niet grootere volksbelangen schaadt dan het rechtstreeksche belang dat de fiscus erbij heeft, dat de belastingen die betaald moeten worden, ook binnen komen.

Practisch komt de kwestie van de handhaving der superpreferentie van den fiscus ook boven pand en hypotheek derhalve hierop neer, of zij aan de volkswelvaart eene zoodanige schade berokkent, dat het voordeel hetwelk de schatkist ervan heeft, daartegen niet opweegt. Een algemeen antwoord op deze vraag is niet te geven. Het gaat hier om een zuiver feitelijke kwestie. Daarbij dient men ook in rekening te brengen dat de Staat als crediteur heel wat sterker staat dan de meerderheid der particuliere schuldeischers, wanneer hun vorderingen niet bevoorrecht zijn of hun voorrang in gevaar komt. De Staat toch beschikt over een aantal hulpbronnen die de particulier niet heeft; hij kan ook daarom gemakkelijker

¹⁾ [De graanrechten zullen niet vatbaar zijn voor vermindering, de overige rechten zijn maxima, waarop in handelsverdragen vermindering kan worden toegestaan. — Red.]

ertoe overgaan zich niet te sterk aan de theorie vast te klampen, doch praktische overwegingen, ontleend aan de eischen van het maatschappelijke leven doen gelden.

Zoolang de belastingen ten behoeve van welke invordering het voorrecht van den fiscus in de wet is erkend, laag zijn, doet dit weinig of geen kwaad en is er geen aanleiding het principieel gerechtvaardigde privilege van den fiscus in te perken. De ervaring heeft dit duidelijk genoeg aangetoond. Zoowel hier te lande als in Indië heeft de zaak de gemoederen eerst warm gemaakt, toen in de oorlogs- en vooral in de naoorlogsjaren de heffingen, waarvoor de preferentie geldt, zoo groote proporties aannamen, dat deze door haar voorrang boven pand en hypotheek het zakelijk crediet en met name het grondcrediet in gevaar gingen brengen.

Toen dit geschiedde, was de wetgever wel verplicht zich de vraag te stellen, of dit niet zulke vergaande consequenties voor het economische leven met zich brengen zou, dat het rechtstreeksch belang van den fiscus, om zich ook boven den hypotheekhouder uit de opbrengst van het verbonden goed schadeloos te stellen voor onbetaalde belastingschuld, daarvoor moest wijken.

Aldus werd de vraag ook gesteld door Minister de Geer in de M. v. T. bij het ontwerp, waarin o.m. werd voorgesteld, het voorrecht van den fiscus, wat betreft de Rijksinkomstenbelasting en de daarmede in verband staande heffingen niet langer bevoorrecht te verklaren boven hypotheek.

Men leest daar: „In den laatsten tijd zijn klachten gerezen over de werking van artikel 12 der wet van 22 Mei 1845 (Stbl. No. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen. Die klachten betroffen het feit, dat aan den Staat wegens die belastingen een recht van voorrang toekomt, dat boven dat van hypotheek gaat.

„Dat in vroeger jaren bezwaren dienaangaande niet zijn geuit, valt niet te verwonderen. Gewoonlijk vormde de belastingsschuld van het totaal bedrag van iemands schulden slechts een zoo gering onderdeel, dat voor in het gedrang komen van hypotheeken geen vrees behoefde te bestaan. De zeer groote toeneming van de directe belastingen heeft dien toestand gewijzigd. Hierdoor is het te begrijpen, dat menig schuldeischer, die vroeger het voorrecht van den fiscus met een onverschillig oog kon aanzien, zich onder de huidige omstandigheden bekropen gevoelt door de vrees, dat de vordering des ontvangers de zijne wel eens voor een deel of zelfs geheel illusoir zou kunnen maken.

„Het betreft hier een zaak van meer dan particulier belang. Het recht van hypotheek mag zich verheugen in eene ongeene mate van vertrouwen. Dank zij dat recht, komt er heel wat kapitaal in handen van hen, die tot de meest nuttige aanwending ervan in staat zijn. Een geschokt zijn van dat vertrouwen moet alzoo op het economisch leven een ongunstigen invloed hebben.

„Vandaar dat ondergeteekende de gelegenheid van dit wijzigingsontwerp heeft aangegrepen om ook te dezer zake een voorzieting te treffen. Het nieuwe art. 115 bis zal den voorrang van den aanslag in 's Rijksinkomstenbelasting boven het recht van hypotheek doen vervallen. Het gaat in dezelfde lijn als kort geleden, door de aanneming van een amendement op het ontwerp tot wijziging van de gemeentewet, gevolgd is ten aanzien der gemeentelijke inkomstenbelasting.

„Er zij op gewezen, dat de onderwerpelijke wijziging mede zal gelden ten aanzien van de verdedigingsbelasting II en van de oorlogswinstbelasting, aangezien die beide belastingen worden ingevorderd volgens de bepalingen, geldende voor de invordering der inkomstenbelasting.

Terecht werd hier geen algemeene verandering in de superpreferentie van de schatkist voorgesteld. De wijziging bepaalde zich tot die heffingen, die tot zoodanige hoogte waren geklommen, dat zij aan het hypothecair crediet schade zouden kunnen berokkenen. Voor die belastingen welke niet in die mate zijn gestegen, dat zij door haar bedrag het grondcrediet in gevaar brengen, bleef het privilege van den fiscus van de wet van 1845 onveranderd. Met name geldt dit voor de grond- en de personeele belasting.

Deze regeling, die als wet van 19 Mei 1922 (Stbl. No. 327) in werking kwam is logisch en consequent.

In de beide Kamers der Staten-Generaal vond het voorstel van Minister de Geer dan ook aanstonds algemeene instemming. Op aandrang van de Tweede Kamer werd de voorgestelde bepaling nog uitgebreid tot het scheepsverband, en werd bovendien de mogelijkheid geopend daaraan eenige terugwerkende kracht te verbinden door den Minister van Financiën bevoegd te verklaren om aan hypotheekhouders, die vóór het in werking treden van de nieuwe bepaling door den fiscus voorrang schade hadden geleden, die schade geheel of ten deele te vergoeden.

Voor al uit deze laatste aanvulling blijkt wel zeer duidelijk,

hoezeer hier te lande de verzekering van de rechten van den hypotheekhouder aan Regeering en Volksvertegenwoordiging ter harte gaat.

In Indië is men op andere en minder gelukkige manier te werk gegaan. Zwichtende voor den aandrang, die van verschillende zijden werd geoefend om het voorbeeld der Nederlandsche wet te volgen, werd bij ordonnantie van 24 Januari 1923 (Ind. Stbl. No. 44) de superpreferentie van den fiscus beperkt ten aanzien van alle directe belastingen, ook ten aanzien van die, waarvoor er geen aanleiding toe bestond. Als algemeene regel werd voor elk der directe belastingen afzonderlijk bepaald, dat pand, hypotheek en oogstverband (of hypotheek alleen) zullen gaan boven den voorrang van de schatkist voor belastingschuld over het loopende en volgende jaren. Het criterium hierbij ligt in het oogenblik van vestiging van het recht.

Men heeft zich de zaak gedacht als analogie van hetgeen in het hypotheekrecht geldt. De rang der hypotheek wordt bepaald door den dag der inschrijving. De eerst-ingeschrevene heeft den hoogsten rang. Blijkbaar heeft men hieraan willen aansluiten, met dien verstande, dat de dag van aanvang of van einde van het belastingjaar (te dezen aanzien is bij de regeling van de ordonnantie onderscheid tusschen de verschillende belastingen gemaakt) in de plaats treedt voor den dag van inschrijving. Belastingschuld bestaande bij het begin (of het einde) van het belastingjaar, waarin de hypotheek werd ingeschreven gaat voor die hypotheek; latere belastingschuld krijgt een lageren rang.

Voor de belastingen, behalve de personeele belasting en de verponding, werd evenwel nog een regeling gemaakt, krachtens welke ook voor oudere belastingjaren het voorrecht van den fiscus achter de genoemde zakelijke rechten kan komen te staan. „Voor of na de vestiging van een recht van pand, oogstverband of hypotheek kan door hem die het recht verleent, het verzoek worden gedaan tot afgifte eener verklaring dat dit recht gaat boven het voorrecht van 's Lands kas terzake van oorlogswinstbelasting over jaren voorafgaande aan de vestiging van het recht.” Ten aanzien van de inkomstenbelasting en de productenbelastingen kan het verzoek alleen worden gedaan door den hypotheekhouder. Bij de inkomstenbelasting is een dergelijk verzoek bovendien noodig om de hypotheek voorrang te doen hebben boven de belasting-schuld over het loopende jaar.

Het verzoek moet worden gericht tot het Hoofd van Gewestelijk Bestuur, en deze hoofdamtenaar geeft de verlangde verklaring niet af dan na overleg met den betrokken inspecteur van Financiën, en dat wel niet dan nadat hij zich heeft verzekerd, dat de fiscus over de jaren, die in de verklaring worden genoemd terzake van de betrokken heffing niets meer te vorderen heeft „of dat een naar zijn oordeel voldoende waarborg bestaat dat de nog verschuldigde belasting zal worden voldaan.”

Voor op het oogenblik der vestiging van de hypotheek, resp. ook van de andere genoemde zakelijke rechten, reeds bestaande belastingschuld komt deze regeling dus hierop neer, dat de fiscus van zijn voorrang alleen afstand doet na zich te hebben vergewist, dat hij geen vordering heeft of dat deze op andere manier gedekt is. Een heel groote concessie kan men dat moeilijk noemen.

Of zij practisch waarde hebben zal, zal voornamelijk afhangen van de snelheid, die bij haar uitvoering zal worden betracht. Blijkens een mededeeling van den Directeur van Financiën aan het Bestuur der onder den drang der omstandigheden pas opgerichte Hypotheek-Vereeniging, is het de bedoeling de verklaring vlot af te geven en haar alleen te weigeren als er aanwijzingen zijn dat men niet met bona fide zaken te doen heeft. De Directeur verklaarde zich bovendien bereid als er bij de uitvoering practische moeilijkheden rijzen, een aanschrijving te richten om de vlotte behandeling te bevorderen.

Men moet deze tegemoetkomende houding natuurlijk waardeeren, maar wij betwijfelen of er in de practijk veel van zal terecht komen. Heeft de Directeur van Financiën zich inderdaad zoo stellig uitgelaten, dan heeft hij o.i. meer toegezegd dan hij verantwoord kan. De ordonnantie toch eischt uitdrukkelijk, dat de verklaring alleen zal worden afgegeven na een onderzoek uitwijzend dat er geen oude belastingschuld bestaat. Dit heeft met kwade of goede trouw niets te maken. Ook de meest soliede credietaanvrager kan oude belastingschuld hebben. Heeft hij die inderdaad, dan wordt de verklaring ten aanzien van zijn pand niet afgegeven, tenzij hij eerst zekerheid stelt voor de betaling ervan en hiermede gaat in bijna alle gevallen heel wat meer dan een enkele dag heen. Intusschen het is reeds veel, hoewel niet alles, dat de betrokkenen, op de medewerking der belastingadministratie in deze rekenen kunnen.

Men zal moeten afwachten hoe de regeling in de practijk zal

werken. Echter is het nauwelijks een vraag of eenvoudige navolging van hetgeen in het moederland op dit stuk geschiedde, niet de voorkeur had verdiend ook voor den fiscus zelf. Immers, er wordt hier weer een regeling gemaakt, die ook als zij bevredigend werkt, toch heel wat administratieven arbeid zal noodzakelijk maken en misschien nog meer geld zal kosten dan de fiscus bij het prijsgeven van zijn privilege zou hebben verloren.

De vervaltermijnen van den voorrang van den fiscus, welke in de verschillende belastingordonnanties voorkomen, bleven bij de ordonnantie van 24 Januari 1923 ongewijzigd. Die termijnen krijgen echter voor den hypotheekhouder in verband daarmede een grootere beteekenis.

Eigenaardig genoeg is er op dit punt geen eenvormigheid in de verschillende ordonnanties. Volgens de ordonnanties op de personeele belasting, op de inkomstenbelasting 1920 en op de verponding vervalt het voorrecht van den fiscus voor die belasting „bij het einde van het jaar volgende op dat, waarvoor de belasting verschuldigd is.” Hier heeft dus de fiscus zelf het risico van het vervallen van zijn voorrang door achterstand bij de uitreiking van aanslagbiljetten.

Bij de oorlogswinstbelasting vervalt het voorrecht, volgens art. 60 der desbetreffende ordonnantie, „bij het einde van het jaar volgende op dat, waarin het aanslagbiljet is verstrekt”. Hier wordt dus, ook wat de verlenging van het voorrecht van den fiscus aangaat, de belastingplichtige dupe van achterstand in de uitreiking der aanslagbiljetten.

Men zou nu meenen, dat bij de productenbelastingen, die een correctief op de inkomstenbelasting heetten te zijn, ten aanzien van den duur van de superpreferentie van den fiscus de hoofdordonnantie was gevolgd, te meer daar deze bijzondere belastingen alle tezelfdertijd als de Herziene ordonnantie op de Inkomstenbelasting zijn ingevoerd en alle dezelfde terugwerkende kracht hadden. Dat is intusschen niet het geval en zelfs is er op dit punt geen eenvormigheid bij de verschillende heffingen van dien aard.

Het voorrecht vervalt „bij het einde van het derde jaar volgende op dat, waarin de aanslag is geschied” ten aanzien van: de tabaksbelastingen, de theebelasting, de suikerbelasting en de aardoliebelasting; doch „bij het einde van het jaar volgende op dat waarin de aanslag geschied is” ten aanzien van koffiebelasting.

Het ontwerp voor de ordonnantie op de vennootschapsbelasting 1925 volgt niet de regeling van het vervallen van het voorrecht van den fiscus uit de ordonnantie op de inkomstenbelasting. Zij sluit zich in beginsel aan bij de productenbelastingen, maar geeft daarop toch een variant. Het voorrecht zal daar vervallen „twee jaren na de dagteekening van het aanslagbiljet.”

Behalve wat betreft de inkomstenbelasting, de personeele belasting en de verponding is de vervaltermijn van het voorrecht van den fiscus derhalve aan een onzeker beginpunt vastgeknoopt. Dit maakt de zaak voor den hypotheecairen crediteur, zoolang hij niet gedekt is door de zooveen bedoelde verklaring van het Hoofd van het Gewestelijk Bestuur nog ongunstiger. Bovendien heeft dit ten gevolge, dat deze hoofdamtenaar een veel verder reikend onderzoek moet doen instellen, vóór hij met een gerust geweten de verklaring der fiscale onbezwaardheid ten aanzien der productenbelasting en in de toekomst ten aanzien van de vennootschapsbelasting afgeven kan.

Hierbij komt nog, dat de vervaltermijn in de gevallen, welke de ordonnanties aangeven, kan worden verlengd. Het blijft dan ook een ingewikkelde zaak.

Maar bovendien blijft door den achterstand in de belastingheffing van de O.W.-belasting en de productenbelastingen, waarvan over verschillende jaren nog geen (definitieve) aanslagen zijn verstrekt, de fiscus de eerstvolgende jaren nog preferent voor die belastingen boven hypotheek enz. gevestigd gedurende of ná de jaren, waarover die belastingen geheven worden, zoodat bij faillissementen hypotheekhouders in de eerstkomende jaren nog voor hoogst onaangename verrassingen kunnen komen te staan; verrassingen, die aan het vertrouwen in het hypotheecair crediet een geduchten schok kunnen toebrengen.

(Slot volgt).

Het herstel van den gouden standaard in Nederlandsch-Indië. — De verklaring, waarmede de Indische regeering den terugkeer tot den gouden standaard heeft aangekondigt, luidt volgens de Jav. Crt. als volgt:

Met ingang van 29 April zal de directeur van financiën, gebruik makende van de hem bij ordonnantie van 7 Augustus 1914 gegeven bevoegdheid, op schriftelijke aanvraag vergunning verlenen tot den uitvoer van goud en zilver, hetzij

gemunt of ongemunt, terwijl maatregelen in voorbereiding zijn om het bij die ordonnantie uitgevaardigde uitvoerverbod op te heffen.

In verband hiermede zal de Javasche Bank eveneens met ingang van 29 April in staat zijn uitvoering te geven aan de door haar in 1922 afgegeven verklaring luidende als volgt:

„President en directeurs der Javasche Bank verbinden zich tegenover de regering van Nederlandsch-Indië tot handhaving en voortzetting van de tot dusver door de Javasche Bank gevolgde goudpolitiek, door o.m. bij stijging van de wisselkoersen op het buitenland boven de pariteit der goudwaarde behalve in buitengewone omstandigheden, ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, na raadpleging der Javasche Bank en behalve voor wisselarbitrage, haren goudvoorraad, zoolang zij daartoe bij machte zal zijn, zonder in strijd te geraken met de bepalingen van de Javasche Bankwet, zoo noodig, voor afgifte beschikbaar te stellen op den voet van f 1.653,44 per KG. fijn voor baren en tot hiermede overeenkomende prijzen voor gouden muntspieën.

Ter toelichting wordt medegedeeld, dat de Javasche Bank — evenals vroeger het geval was — in het algemeen niet bereid zal zijn gouden tienguldenstukken voor den binnenlandschen geldsomloop beschikbaar te stellen.

Voor uitvoer naar het buitenland zal zij echter op den voet der bovenstaande verklaring goud afgeven tegen den prijs van f 1.653,44 per KG. fijn en tegen hiermede overeenkomende prijzen voor gouden muntstukken. Hiertoe zal zij echter niet overgaan, dan wanneer de stand van den wisselkoers, in verband met de goudpariteit daartoe aanleiding geeft.

Bij de beslissing of tot de afgifte van goud zal worden besloten, zal de Javasche Bank uitsluitend rekening houden met den stand der wisselkoersen op die landen, (zooals Nederland, Amerika, Engeland) die onvoorwaardelijk tot den gouden standaard zullen zijn teruggekeerd en dus geen rekening houden met den stand der wisselkoersen op de landen, waar beperkingen ten opzichte van den invoer en den uitvoer van goud bestaan en wier valuta derhalve voorshands niet in vaste verhouding ten opzichte van het goud staat.

De Javasche Bank zal zich bij de eventuele afgifte van goud het recht voorbehouden om controle te oefenen op de verscheping van het door haar afgestane metaal.

De gelijkenis met de verklaring van minister Colijn is treffend, hetgeen overigens geen verwondering behoeft te wekken.

Het voedingsprobleem der volken en de verhooging der agrarische productie. — Malthus' „wet” is bekend: de bevolking heeft, zoodra alle cultuurgrond in gebruik is genomen, de neiging, zich sterker te vermeerderen dan de productie van voedingsmiddelen. Honderd jaar geleden deed zij opgeld en was de economie pessimistisch. Later heeft men haar min of meer vergeten, doordat de voortbrengingsmoeite der landbouwproducten sterk daalde. Aangetast is zij eenerzijds door bevolkingsstatistici, die ten aanzien der bevolkingsvermeerdering tot geruststellender conclusies kwamen dan Malthus mogelijk zou hebben geacht. Zijn andere postulaat, de afnemende bodemmeropbrengst, verdient echter evenzeer nauwgezet te worden getoetst. Vooral nu tegenwoordig de vrees voor overbevolking weder in de lucht zit, is zulks van het grootste belang.

Waar het overwegend de pessimisten zijn, die zich het meest roeren, komt een beschouwing, die van optimisme getuigt, van pas, temeer waar zij gegeven wordt door iemand, die zoozeer als autoriteit geldt als haar schrijver, Prof. Dr. F. Aereboe, hoogleeraar in de landhuishoudkunde te Berlijn. Het jongste Weltwirtschaftliche Archiv bevat een bijdrage van zijn hand over het voedingsprobleem der volken en de verhooging der agrarische productie, waaruit het volgende, waarbij vrijwel geheel moet worden afgezien van het weergeven der documentatie van schrijvers stellingen, zij aangestipt.

Waar treedt het „Bodengesetz” in werking, wat kan men als grond(Neuland)reserves beschouwen, hoe worden deze nieuwe gronden in cultuur gebracht, wanneer begint de wet der afnemende meeropbrengst op hen te werken en welke en hoe sterke middelen bezit de menschheid, de werking dezer wet daar op te schorten of te verzwakken, waar zij zich reeds doet gevoelen?

Om een antwoord op deze vragen te geven wordt allereerst de ontwikkeling van den landbouw historisch geschetst. Wat in het bijzonder de negentiende eeuw aangaat, wijst schr. er op, dat de levensmidelenproductie in Duitschland per hoofd der bevolking veel sneller dan deze laatste is toegenomen. Na 1888 trad in zooverre een wijziging in, als de behoeften nog sneller dan de productie stegen en dus ten slotte een belangrijke agrarische import noodzakelijk werd, speciaal om de zeer groote vleeschconsumptie te bevredigen, welke van 1816 tot 1914 bijna is verviervoudigd. Malthus' wet wordt hier dus geenszins bevestigd. Daarbij komt, dat, ware de geheele Deutsche landbouw op de leest der best geëxploiteerde bedrijven geschoeid geweest, men opbrengsten zou hebben aanschouwd, welke „Deutschland hätten in Nahrungsmitteln ersticken lassen”. Het zijn derhalve niet hoeveelheid en vruchtbaarheid van den nog beschikbaren grond, die in eersten aanleg de voedingsmiddelenruimte der menschen en volken bepalen, doch de middelen, waarmede de grond wordt geëxploiteerd en de kennis der menschen, waardoor dit geschiedt, hun energie en spaarzin. Iedere bedrijfsverbetering beteekent nieuwe grond, die de werking van de wet der afnemende meeropbrengst eerst later doet optreden. De doorvoerbaarheid dezer verbeteringen is daarbij een kapitaal- en prijskwestie. De prijzen regelen in den landbouw, als in elke andere productie, of en in welken omvang zij kan worden uitgebreid, hetzij door ontginning van woesten grond, hetzij door op reeds in cultuur zijnde gronden nieuwe methoden te gaan toepassen.

Gaat men na, over welke reserves voor levensmidelenproductie de menschheid nog beschikt, dan blijken dit de volgende te zijn.

Omzetting van jachtterrein in weiden en van weiden in bouwland; voortgezette vervanging van bosch door akkerland. (schr. spreekt hier niet van de klimatologische e.a. beteekenis van de bosschen). Vervanging van weinig door meer zorg vereischende planten, waardoor de grens der opbrengstdaling wordt verplaatst. Verder continue aanwending van den grond en het ontdekken van nieuwe gewassen, voor bepaalde streken geschikt. Een historisch voorbeeld is de aardappel, het jongste de sojaboon. Dan veredeling der oude cultuurplanten en het aankweken van huisdieren, het invoeren van machines, wegeverbetering etc.

Naast dit alles komt de rol, door wetenschap, industrie en techniek buiten het bedrijf in eigenlijken zin voor den landbouw gespeeld.

Nog grooter dan von Liebig's invloed zal die van het Haber-Bosch-procédé voor stikstofwinning uit de lucht zijn, waarvoor de enorme waterkrachten waarover de wereld beschikt kunnen worden aangewend. Niet minder onafzienbaar zijn de mogelijkheden tot irrigatie van groote gebieden in de gematigde zone en de subtropen. „Das Bewässerungswasser bedeutet die grösste Landreserve der Völker des Erdballs, das ausgenützt werden wird, sobald Bedarf vorhanden ist, und ausgenützt werden kann, ohne dasz sich das Bodengesetz irgendwie anders fühlbar macht als auf dem alten Kulturlande”.

Evenals de irrigatie-mogelijkheden zijn die tot drooglegging van vruchtbare landstreken nog onafzienbaar. De vruchtbaarste landstreken der aarde worden nog niet door landbouwers bewoond, zoo de moerassen van de Amazone, den Orinoco en den Kongo. Gele koorts, malaria en slaapziekte heerschen hier nog. Tusschen Zambesi en Soedan zijn uitgestrekte gebieden, waar door de tripanosomenziekte geen vee kan leven. Welke vooruitzichten, aldus schr., openen zich hier, wanneer men eenmaal met „Bayer 205” deze ziekte energiek kan gaan bestrijden!

Vervolgens bespreekt hij de betere transport- en conserveeringsmogelijkheden, waardoor het „Bodengesetz” telkens weder gecompenseerd en overgecom-

penseerd wordt, om daarna als volgt te concludeeren:

Technisch beschouwd is de verzorging der thans op den aardbol levende 1700 miljoen menschen kinderspel. Noch verdubbeling, noch verdrievoudiging van dit aantal beteekent bij den huidige stand der techniek de grens, waarbij het „Bodengesetz” zou kunnen aanvangen de voedingsmiddelenproductie der menschheid te bemoeilijken. Voordat dit bevolkingscijfer der menschheid echter werkelijk bereikt is, zal de menschelijke geest al lang weder middelen en wegen gevonden hebben om het „Bodengesetz” opnieuw te compenseeren en over te compenseeren. Men denke slechts aan de geweldige energiehoeveelheden der zonnewarmte, van den wind, aan die, welke zich ons in den vorm van eb en vloed direct ter beschikking stellen en welke aan de productie van landbouwartikelen evenzoo direct dienstbaar kunnen worden gemaakt, als zij indirect voor een ontlasting van den landbouw bij de verzorging der menschheid in aanmerking komen, zoodra zich slechts een werkelijk gebrek doet gevoelen en de kapitaalvorming zoover is gevorderd, dat al deze „nieuwe grond” kan worden ontgonnen.

Het voedingsprobleem der volken en der menschheid is derhalve voor onafzienbare tijd geen probleem van grondgebrek, stijgende moeilijkheden en stijgende kosten van den verbouw van gewassen ten gevolge der werking van het „Bodengesetz”. Weliswaar is deze wet op zichzelf eeuwig en moet de landbouw zich in zooverre naar hem schikken, als hij bij gegeven bedrijfsorganisatie en bij gegeven prijzen zijn kosten zoo moet afmeten, dat hij deze nog dekken kan. . . . Dit is echter een zuiver bedrijfshuishoudkundig postulaat. Algemeen economisch beschouwd liggen de dingen geheel anders. Dan bestaat een oneindige hoeveelheid nieuw land in den engeren en ruimeren zin des woords. Zijn ontginning is uitsluitend een vraag van kapitaalvorming tot het opbrengen van de ontginningskosten en een behoeftekwestie, welke zich in de prijzen der producten en productiemiddelen uit.

Voorts is de opvoering der levensmiddelenproductie ook een vraag van technische verbeteringen, welke op de prijzen der productiemiddelen en indirect via deze ook op de prijzen der bodemproducten druk uitoefenen. Iedere technische vooruitgang verschuift derhalve ook min of meer de toelaatbare productiegrenzen in de afzonderlijke landbouwbedrijven en landen. Een nieuwe beregeningsmethode, welke bijzonder goedkoop werkt, kan den landbouw der subtropen bv. een zoo sterken prikkel geven, dat de landbouw der gematigde zones gedwongen wordt, zijn productiekosten te beperken om de ongunstige werking van het „Bodengesetz” te ontgaan. Zulke crises worden echter in den regel snel door bevolkingsvermeerdering wederom overwonnen.

Deze bevolkingsvermeerdering is het echter, welke vóór alles den innerlijken indruk, de innerlijke spanning veroorzaakt, welke de menschheid steeds tot overwinning van het „Bodengesetz” door wijzigingen in de bedrijfsmethoden drijft en leidt. Zulke veranderingen komen nooit vanzelf en nooit zonder overwinning van uitwendigen en innerlijken weerstand. Slechts nood leert bidden! Slechts nood maakt vindingrijk! Nood is derhalve de beste hefboom voor den vooruitgang, ook de nood van een tijdelijk verkleinden levensmiddelenbasis.

Stagnatie in den bevolkingsaanwas beteekent daarentegen het kweken van renteniers. De kleine Fransche wijnbouwer in Zuid-Frankrijk kent ondanks zijn grondgebrek geen renteniersgeest. Deze treft men slechts bij de groote Fransche boeren uit het Noorden aan, waar het tweekinderstelsel heerscht. De bevolkingsvermeerdering eischt, dat meer voedingsmiddelen worden geproduceerd; zij geeft echter tegelijk ook de geestelijke en economische impulsen, dat dit in werkelijkheid geschiedt, zij prikkelt tot uitvindingen, zij geeft den mensch den spaarzin om kapitalen tot productieverbetering over te houden, geeft hem ook den impuls tot arbeiden en roept ook de prijzen in het leven, welke in staat stellen, nieuwe gronden te gaan bebouwen.

Het is in het leven der menschen en volken niet anders dan bij een boer op de Lüneburger Heide, die naast weide en akker ook nog woesten heidegrond bezit, welke hem slechts schaarsch heidestrooisel oplevert. Ontginnen kan hij hem slechts in den omvang, waartoe zijn arbeidskracht reikt en waarin hij het vereischte materiaal voor de vergroete akkers kan oversparen. In werkelijkheid gaat hij echter slechts tot de ontginning over, wanneer hij minstens meer dan twee kinderen heeft. Zonder deze spaart hij ook niet.

Malthus' bevolkingswet is derhalve op zijn minst genomen zonder practische betekenis. De eene zijner beide praemissen, nl. de met den omvang der levensmiddelenproductie voortdurend stijgende moeilijkheden en kosten geldt voor

onafzienbare tijden op deze aarde voor de menschheid niet. De moeilijkheden, de landbouwproductie te doen stijgen, zijn niet als de helling van een berg. Het zijn slechts grotere en kleinere steenen, welke den weg op zekere afstanden versperren en met eenige moeite en kosten moeten worden uit den weg geruimd, om telkens weder vrij baan te maken. Het nieuwe land, dat tot vermeerdering der voedingsmiddelenruimte der menschen moet worden gewonnen en ontgonnen, bevindt zich in de eerste plaats in de hoofden der menschen en volken. De menschelijke geest moet alle technische verbeteringen, welke den bodem vruchten en het „Bodengesetz” compenseeren, uitpluizen of scheppend vormen, om het even of zij uit het eigenlijke gebied der techniek stammen, dan wel of zij verdiept wetenschappelijk inzicht in den samenhang der dingen beteekenen, welke den landbouwer tot meer rationeel handelen kunnen brengen. Evenzoo is het overbrengen van alle technische en wetenschappelijke verbeteringen in de bebouwing van den grond in de eerste plaats een vraag van de intelligentie der practische landbouwers, van den landarbeider tot den groot-grondbezitter of landgoeddirecteur toe.

Men ziet, reden tot ongerustheid behoeft volgens Prof. Aereboe niet te worden gekoesterd. Slechts zij hier de vraag gesteld, of zijn beschouwingen, wier vorm hier en daar die van een pleidooi is, niet eenigzins de op zichzelf prijzenswaardige nevenbedoeling hebben gehad, den Duitschen landbouw een hart onder den riem te steken, door hem den weg naar productievermeerdering te wijzen. Deze weg zou dan tevens die zijn, welke hernieuwde landbouwprotectie in Duitschland overbodig maakt. Prof. Aereboe is een der ondertekenaren van de Stuttgarter resolutie¹⁾ en critiseert in zijn rede scherp de voor den oorlog gevoerde Deutsche handelspolitiek! Ontdoet men echter de uiteenzettingen van hetgeen zij in verband hiermede wellicht voor suggesties hebben, dan houdt men een bijdrage over tot het inzicht in het bevolkingsvraagstuk, welke als tegenhanger tot de veelal pessimistische uitingen der laatste jaren de aandacht moge trekken.

De omvang der graanspeculaties in de Vereenigde Staten. — Het Federal Reserve Stelsel heeft reeds bij verschillende gelegenheden als zondebok gediend. Thans weder wordt eraan verweten, dat het de oorzaak is van de speculatieve hausse op de effecten- en graanbeurs, welke zich in den vorigen herfst ontwikkelde. Dit heeft reeds aanleiding gegeven tot indiening van een ontwerp van wet tot wijziging der Federal Reserve Act, waarbij de elasticiteit van het stelsel wordt beperkt. Dit voorstel besprekende, schrijft de *Chronicle*, dat zij benieuw is, hoevelen eenig denkbeeld hebben van den omvang, waarin het afgelopen jaar in graan werd gespeculeerd. Iedereen, schrijft het blad, is bekend met het feit, dat de tarweprijs te Chicago tot boven \$2 per bushel steeg en vervolgens in één enkele maand tot \$1,40 viel, aldus een opruiming houdende onder een leger kleine luyden met gokneigingen, en dat zij thans (9 Mei l.l.) weder op \$1,69 staat. Groote schommelingen, welke voor den boer niet veel goeds voorspellen. Hoevelen echter hebben een verwijderd denkbeeld van den omvang, welken deze speculatieve transacties hebben aangenomen? De Grain Futures Administration of the United States Department of Agriculture verstrekt thans dagelijksche en maandelijksche opgaven van de omzettingen in de verschillende contractmarkten en het blad heeft de moeite genomen, de cijfers voor de laatste 12 maanden samen te voegen. De opgaven gaan slechts 17 maanden terug. Uit de volgende tabel blijkt, dat, terwijl de maandelijksche transacties van November 1923 t./m. Mei 1924 gemiddeld ongeveer 900 miljoen bushels per maand bleken te belooopen, zij zoo enorm zijn gestegen, dat zij in Maart 1925 in totaal ongeveer viermaal dit cijfer beliepen, een algemeen totaal van 3.552.884.000 bushels in de negen contractmarkten bereikende,

¹⁾ Zie p. 904 van den vorigen jaargang.

waarvan 2.273.190.000 bushels alleen op rekening van tarwe komen.

Verkoopen van tarwe en andere graansoorten.

(In 1000 bushels).

	Tarwe		Alle graansoorten	
	1925/24	1924/23	1925/24	1924/23
Maart 1925	2.273.190	'24 593.250	3.552.884	1.139.516
Februari 1925	1.781.067	'24 417.114	2.903.336	819.678
Januari 1925	1.907.786	'24 372.661	3.093.848	916.490
December 1924	1.528.040	'23 528.305	2.745.076	899.415
November 1924	1.339.724	'23 676.795	2.223.071	1.169.256
October 1924	1.595.626		2.786.410	
Septemb. 1924	1.068.376		2.119.228	
Augustus 1924	1.300.274		2.415.079	
Juli 1924	1.332.727		2.172.574	
Juni 1924	850.055		1.443.067	
Mei 1924	373.876		730.240	
April 1924	451.186		882.094	
Tot. 12 maanden	15.801.927		27.066.907	

Uit deze tabel blijkt, dat in het jaar, eindigende 31 Maart 1925, het algemeen totaal der graanomzetten meer dan 27 milliard bushels bereikte, waarvan bijna 16 milliard alleen in tarwe. De tarweproductie van het vorige jaar bedroeg in de Vereenigde Staten 872.673.000 bushels, zoodat in deze twaalf maanden de geheele tarweoogst bijna twintig maal werd verkocht. Blijkt hieruit, vraagt de *Chronicle*, geen zeer uitgesproken speculatie? Deze zou nu, volgens het blad, niet mogelijk zijn geweest, indien de Federal Reserve Banks door hun open-marktoperaties niet onnoodig ongeveer 1 milliard aan credietmiddelen beschikbaar hadden gehouden.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	1 April 1925	1 Mei 1925	1 Mei 1924
Aant. arbeiders bovengronds.	8.269	8.275	7.917
" " ondergronds.	21.979	21.669	21.471
Totaal	30.248	29.944	29.388
	Maart 1925	April 1925	April 1924
Netto productie in tonnen van 1000 KG.	581.315	545.289	507.816
waarvan kolenslik	23.458	19.413	31.213
Aantal normale werkdagen:			
Staatsmijnen	26	25	25
Oranje-Nassaumijnen	26	25	25
Overige mijnen	26	25	25

II. Bruinkolenmijnen.

(Bruinkoolmijn Carisborg).

	1 April 1925	1 Mei 1925	1 Mei 1924
Aantal arbeiders.....	163	154	190
	Mrt. 1925	Apr. 1925	Apr. 1924
Netto-productie in tonnen..	19.561	17.690	15.540
Aantal normale werkdagen	26	24	25

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	1 April 1925	1 Mei 1925	1 Mei 1924
Aantal arbeiders.....	92	92	93
	Mrt. 1925	Apr. 1925	Apr. 1924
Afgeleverd:			
Geraff. zout	2.384	2.259	2.045
Industriezout	61	41	30
Afvalzout	115	119	51
Aantal normale werkdagen	26	25	25

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25)	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 1 8 Nov. '23
Javasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 8 Mei '25
Bank van Engeland 5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tajecho-
Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	slowakijë... 7 25 Mrt. '25
Bank v. Frankrijk 7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 11 25 Apr. '25
Belgische Nat. Bnk. 5 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 10 28 Mei '25
Fed. Res. Bank N.Y. 3 1/2 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 6 9 Mrt. '25
Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2

OPEN MARKT.

	1925				1924	1923	1914
	30 Mei	25-30 Mei	18-23 Mei	11-16 Mei	26-31 Mei	28 Mei-2 Juni	20-24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	3 3/8	3 1/8	3 1/2-5/8	3 1/2-3/4	3 1/4-3/8	3 1/2-5/8	3 1/2-3/8
Prolong.	3 1/2	2 3/4-3 1/4	2 1/2-3	2 1/2-3	3 1/4-3/4	3 1/2-3/4	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld ..	3-3/4	3-5	3 1/2-4 1/2	3 1/2-5 1/2	2 1/4-3 1/2	1 1/2-2 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	4 3/8	4 3/8-9/16	4 1/4-3/4	4 5/8-3/4	3-3/16	2	2 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld ..	9 3/4-11 3/4	7 1/2-11	6 3/4-9	7-10	-	-	-
Partic. disc.							
30-55 d...	8 3/8	8	8	8	-	-	-
56-90 d...	7 7/8 3/8	7 7/8	7 7/8	7 7/8-8	-	-	2 1/8-1/2
Waren-							
wchsel.	8 7/8-9 3/8	8 7/8-9	8 3/4	8 3/4-7 1/8	-	-	-
New York 1)							
Call money	3 1/4-4 3/8	3 3/4-4 1/4	3 1/2-4 1/4	3 1/2-4 1/4	2 3/4-4 3/4	4 1/2-5 3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 3/8	3 3/8	3 1/4-3/8	3 1/4	-	-	-

1) Call money-koers v. 29 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd. 2) Noteering van 28 Mei. 3) Idem van 29 Mei.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
26 Mei 1925	2.48 13/16	12.10 1/2	59.25	12.58 1/2	12.38	100 1/8
27 " 1925	2.49	12.10 7/8	59.27	12.47	12.32 1/2	100 1/8
28 " 1925	2.49 1/16	12.10 3/4	59.29	12.47 1/2	12.27	100 1/8
29 " 1925	2.48 15/16	12.10 1/4	59.27 1/2	12.46 1/2	12.17 1/2	100 1/8
30 " 1925	-	-	-	-	-	100 1/8
1 Juni 1925	-	-	-	-	-	-
Laagste d.w. 1)	2.48 3/4	12.09 5/8	59.20	12.38	12.16	100
Hoogste d.w. 1)	2.49 3/16	12.11 1/4	59.30	12.65	12.42	100 1/8
25 Mei 1925	2.48 3/4	12.09 1/4	59.22 1/2	12.73 1/2	12.43	100
18 " 1925	2.48 11/16	12.08	59.21	12.91 1/2	12.52 1/2	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.-	48.-	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
26 Mei 1925	48.17 1/2	35.10	7.38	1.15	9.90	36.12 1/2
27 " 1925	48.20	35.08	7.39	1.17 1/2	9.88	36.19
28 " 1925	48.20	35.10	7.40	1.18	9.91	36.45
29 " 1925	48.20	35.07 1/2	7.40	1.18	9.92 1/2	36.17 1/2
30 " 1925	-	-	7.40	1.18	-	-
1 Juni 1925	-	-	-	-	-	-
Laagste d.w. 1)	48.10	35.-	7.36	1.10	9.83	36.-
Hoogste d.w. 1)	48.25	35.15	7.42	1.23	9.98	36.45
25 Mei 1925	48.13 1/2	35.10	7.36	1.17	10.03	36.22 1/2
18 " 1925	48.15	35.04	7.36	1.16	10.13	36.01
Muntpariteit	48.-	35.-	50.41	48.-	48.-	48.-

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- sing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mont- real 1)
26 Mei 1925	66.60	46.90	42.17 1/2	6.26	101 1/8	2.48 3/4
27 " 1925	66.67 1/2	46.87 1/2	42.15	6.26	101	2.48 7/8
28 " 1925	66.70	46.90	42.12 1/2	6.26	101 1/8	2.48 7/8
29 " 1925	66.70	46.87 1/2	41.95	6.26	101 1/8	2.49
30 " 1925	-	-	-	6.26	101 1/4	2.48 1/8
1 Juni 1925	-	-	-	-	-	-
Laagste d.w. 1)	66.50	46.75	41.80	6.25	100 7/8	2.48 1/4
Hoogste d.w. 1)	66.75	46.95	42.20	6.30	101 3/4	2.49 3/4
25 Mei 1925	66.60	46.80	41.92 1/2	6.26	101 1/4	2.48 3/8
18 " 1925	66.55	46.75	41.80	6.26	98 7/8	2.48 5/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.-	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
26 Mei 1925	4,86 ¹ / ₁₆	5,05	23,80	40,18
27 " 1925	4,86 ¹ / ₁₆	5,01	23,80	40,16
28 " 1925	4,86 ¹ / ₁₆	5,02	23,80	40,16
29 " 1925	4,86 ¹ / ₁₆	5,02	23,80	40,17
30 " 1925	—	—	—	—
1 Juni 1925	4,86 ¹ / ₁₆	5,01	23,80	40,17
19 Mei 1925	4,85 ¹ / ₁₆	5,15	23,80	40,21
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₁₆	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	16 Mei 1925	23 Mei 1925	25/30 Mei '25 Laagste	30 Mei 1925 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ³ / ₈	97 ⁹ / ₁₆
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆	1/10 ¹ / ₁₆
B. Aires	d. p. \$	44 ⁹ / ₁₆	45 ³ / ₈	45 ¹ / ₁₆	45 ¹⁹ / ₃₂
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6	1/6	1/5 ¹⁵ / ₁₆	1/6
Constantin.	Piast. p. £	897 ¹ / ₂	887 ¹ / ₂	880	895
Hongkong	Sh. p. \$	2/3 ³ / ₃₂	2/3 ¹ / ₈	2/2 ⁷ / ₈	2/3 ⁷ / ₁₆
Lissabon	d. per Mil.	27 ¹ / ₁₆	27 ¹ / ₁₆	21 ³ / ₃₂	27 ¹ / ₁₆
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo	d. per \$	47 ¹ / ₂	48	47 ¹ / ₂	48 ¹ / ₂
Montreal	\$ per £	4.85 ¹ / ₈	4.85 ¹ / ₈	4.85 ¹ / ₈	4.86 ¹ / ₂
R.d.Janeiro	d. per Mil.	49 ¹ / ₃₂	5 ¹ / ₃₂	5 ¹ / ₃₂	5 ¹ / ₃₂
Shanghai	Sh. p. tael	3/0 ³ / ₃₂	3/0 ³ / ₃₂	3/0 ¹ / ₂	3/1 ¹ / ₄
Singapore	id. p. \$	2/4 ⁵ / ₃₂	2/4 ⁵ / ₃₂	2/4 ³ / ₃₂	2/4 ⁷ / ₃₂
Valparaiso	peso p. £	41.10	41.60	41.70	42.40
Yokohama	Sh. p. yen	1/8 ²⁵ / ₃₂	1/8 ³ / ₄	1/8 ¹⁷ / ₃₂	1/8 ²³ / ₃₂

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
25 Mei 1925..	31 ¹ / ₁₆	67 ⁷ / ₈	25 Mei 1925..	84/11 ¹ / ₂
26 " 1925..	31 ¹ / ₁₆	67 ⁷ / ₈	26 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
27 " 1925..	31 ¹ / ₁₆	67 ⁷ / ₈	27 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
28 " 1925..	31 ¹ / ₁₆	67 ⁷ / ₈	28 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
29 " 1925..	31 ¹ / ₈	68	29 " 1925..	***
30 " 1925..	31 ¹ / ₈	—	30 " 1925..	—
31 Mei 1924..	35 ¹ / ₈	66 ¹ / ₂ 4)	30 Mei 1924..	95/9
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈	20 Juli 1914..	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine. 4) Noteering van 29 Mei 1924.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	25 Mei 1925	2 Juni 1925
Saldo bij Nederl. Bank...	f 12.439.978,91	f —
Saldo bij betaalmeesters..	" 5.094.063,56	" 5.579.867,88
Voorschot op ult. Apr. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	" 68.566.909,05	" 68.566.909,05
Voorsch. aan de koloniën	" 17.303.132,23	" 19.396.908,40
Voorsch. a. h. buitenland	" 211.387.536,56	" 211.622.367,24
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	" 2.500.000,—	" —
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop 1)	f —	f 14.549.994,12
Schatkistprom. in omloop	" 158.204.000,—	" 137.417.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	" —	" 2.000.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	" 18.947.503,50	" 19.275.657,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort.....	" 37.118.583,56	" 40.172.817,11

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	23 Mei 1925	30 Mei 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 9.874.000,—	f 11.639.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	" 81.600.000,—	" 81.600.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 9.329.000,—	" 5.781.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 34.180.000,—	" 34.590.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	" 5.276.000,—	" 5.276.000,—
Totaal	f 140.259.000,—	f 138.886.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Juni 1925.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 37.358.086,81 Bijbnk. " 20.527.017,17 Ag.sch. " 33.233.632,19	f 91.118.736,17
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. . f 168.421.129,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	" 168.421.129,—
Beleeningen	Hfdbk. f 82.151.922,04 incl. vrsch. Bijbnk. " 11.929.767,50 in rek.-crt. Ag.sch. " 71.938.222,26	f 166.019.911,80
Op Effecten.....	f 164.964.461,80	—
Op Goederen en Spec.	1.055.450,—	" 166.019.911,80
Voorschotten a. h. Rijk	—	" 14.820.673,04
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud --- f 56.284.045,— Muntmat., Goud --- " 423.175.144,52	f 479.459.189,52
Munt, Zilver, enz.	" 21.456.194,04	—
Muntmat., Zilver	—	" 500.915.383,56
Effecten	Belegging Res.fonds. f 5.604.583,67 id. van 1/8 v. h. kapit. " 3.952.108,63	" 9.556.692,30
Gebouwen en Meub. der Bank	—	" 5.212.500,—
Diverse rekeningen	—	" 41.151.012,24
	f 997.216.038,11	
Passiva.		
Kapitaal	—	f 20.000.000,—
Reservefonds	—	" 5.655.237,53
Bijzondere reserve	—	" 8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	—	" 899.887.605,—
Bankassigatiën in omloop	—	" 1.522.582,52
Rek.-Cour. f Het Rijk	f —	—
saldo's: Anderen	" 40.125.098,95	" 40.125.098,95
Diverse rekeningen	—	" 21.790.514,11
	f 997.216.038,11	

Beschikbaar metaalsaldo ..... f 312.256.777,92
Op de basis van 1/8 metaaldekking ..... " 128.071.503,48
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.561.283.890,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeisch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dektings perc.
2 Juni '25	479.459	21.456	899.888	41.648	312.157	53
25 Mei '25	479.470	21.423	875.275	45.151	316.455	54
18 " '25	479.470	21.209	892.587	31.677	315.475	54
11 " '25	479.471	20.849	916.415	25.651	311.555	53
4 " '25	479.473	20.768	946.394	29.081	304.793	51
27 Apr. '25	479.473	21.029	895.741	43.444	312.312	53
2 Juni '24	531.408	9.648	992.591	40.088	334.036	52
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen 2)
2 Juni 1925	91.119	2.000	166.020	168.421	41.151
25 Mei 1925	88.548	—	160.430	169.092	45.088
18 " 1925	89.977	—	159.518	165.310	52.016
11 " 1925	98.483	4.000	160.548	163.167	56.626
4 " 1925	103.404	6.000	179.541	152.449	70.200
27 Apr. 1925	95.022	3.000	152.721	146.657	73.382
2 Juni 1924	156.085	—	157.028	92.094	126.075
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconto's	Voorschotten aan de kolonie	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 April 1925	880	1.547	82	185	1.110	310
1 Maart 1925	697	1.596	78	224	1.242	282
1 Februari 1925	699	1.531	79	216	1.211	291
1 Januari 1925	764	1.481	81	224	1.031	186
1 December 1924	814	1.450	81	220	849	111
1 April 1924	601	1.283	89	269	701	78

1) Sluitpost der activa. 2) Sluitpost der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opesch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
30 Mei 1925	184.500		283.000	48.500	118.200
23 " 1925	184.500		281.000	44.500	119.400
16 " 1925	184.500		282.500	41.810	119.638
2 Mei 1925	133.534	50.364	279.068	49.801	118.974
25 Apr. 1925	133.505	50.567	276.499	49.453	119.714
18 " 1925	134.038	50.473	277.573	50.494	119.708
11 " 1925	133.645	50.555	279.040	51.573	118.913
31 Mei 1924	147.686	64.942	253.525	71.266	148.368
2 Juni 1923	153.079	61.127	265.690	107.097	140.277
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
30 Mei 1925		111.950		***	56
23 " 1925		109.980		***	57
16 " 1925		104.320		***	57
2 Mei 1925	20.672	18.675	42.161	65.237	56
25 Apr. 1925	20.464	18.152	40.605	63.979	56
18 " 1925	20.798	20.413	42.884	59.656	56
11 " 1925	21.088	20.690	42.651	58.134	56
31 Mei 1924	35.488	15.311	56.739	16.259	65
2 Juni 1923	38.154	27.170	63.694	19.628	57
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
27 Mei 1925	156.690	148.183	291.507	53.950 ²⁾	242.583
20 " 1925	155.908	147.241	291.244	53.950 ²⁾	242.344
13 " 1925	153.617	147.606	292.639	53.950 ²⁾	243.699
6 " 1925	154.683	148.288	292.535	53.950 ²⁾	243.629
29 April 1925	155.742	148.387	289.848	53.950 ²⁾	240.973
22 " 1925	128.733	120.279	291.744	27.000	242.840
28 Mei 1924	128.185	125.732	286.075	27.000	241.643
22 Juli 1914	40.164	29.317			

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
27 Mei '25	37.037	75.042	15.779	106.716	28.258	23
20 " '25	35.352	72.027	15.748	102.232	28.417	24
13 " '25	33.302	78.332	17.426	102.159	25.761	21 $\frac{1}{2}$
6 " '25	37.610	72.735	11.021	107.717	26.146	22
29 Apr. '25	36.852	76.245	17.048	105.481	27.105	22 $\frac{1}{8}$
22 " '25	36.812	75.530	17.058	105.770	28.204	23
28 Mei '24	42.332	73.302	15.490	104.551	22.203	18,49
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Bankbiljetten.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. a/d. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wis-sels
28 Mei '25	5.547	1.864	314	578	23.850	5.013	4.595
22 " '25	5.547	1.864	317	578	24.100	5.010	4.272
14 " '25	5.546	1.864	317	578	23.950	5.009	4.704
7 " '25	5.546	1.864	317	578	23.850	4.980	4.870
30 Apr. '25	5.546	1.864	317	583	23.250	4.980	5.959
30 Mei '24	5.543	1.864	299	566	22.700	4.702	4.485
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
28 Mei '25	18	6	2.989	42.703	2.124	52
22 " '25	20	6	3.063	42.750	1.923	6
14 " '25	23	6	3.085	42.991	2.000	43
7 " '25	25	6	3.176	43.409	1.912	12
30 Apr. '25	20	6	3.020	43.050	2.077	28
30 Mei '24	24	10	2.511	39.556	2.210	16
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Mei 1925	1.015,3	65,5	338,4	1.351,3	16,6
15 " 1925	1.014,8	86,5	338,3	1.416,9	16,2
7 " 1925	1.014,3	117,9	338,1	1.492,3	7,7
30 April 1925	1.014,2	117,8	338,1	1.496,2	77,0
23 " 1925	1.004,1	128,9	334,7	1.266,7	6,0
15 " 1925	1.003,7	149,9	334,6	1.422,5	17,0
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
23 Mei 1925	200,4	1.161,0	2.202,8	836,4	821,0	10,5
15 " 1925	200,3	1.149,0	2.269,5	787,4	845,0	14,0
7 " 1925	200,3	1.163,1	2.386,5	754,4	825,3	19,3
30 April 1925	200,1	1.123,0	2.451,8	705,8	831,4	24,7
23 " 1925	199,9	1.411,7	2.022,1	974,5	975,6	35,8
15 " 1925	199,8	1.322,3	2.187,7	854,6	988,2	36,4
23 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Mei, 30, 23, 15 Apr., resp. 538,2; 502; 466,9; 416; 544,7; 426,7 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal trnc. buit. tent. saldi	Beleening van tegoed in h. buit.	Beleening van prom.d. provincien	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
28 Mei '25	379	85	480	1.223	320	5.200	7.489	221
20 " '25	378	85	480	1.231	276	5.200	7.483	190
14 " '25	378	85	480	1.280	293	5.200	7.530	213
7 " '25	378	85	480	1.268	345	5.200	7.566	204
30 Apr. '25	378	85	480	1.374	350	5.200	7.665	224
23 " '25	378	85	480	1.337	289	5.200	7.516	276
28 Mei '24	356	85	480	1.299	414	5.275	7.620	205

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking ¹⁾ F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
13 Mei '25	2.853,5	1.629,0	140,7	338,7	283,0
6 " '25	2.845,5	1.613,9	141,7	410,6	278,5
29 Apr. '25	2.851,1	1.598,5	142,0	400,0	266,8
22 " '25	2.844,3	1.614,0	141,5	412,4	275,5
15 " '25	2.844,5	1.608,4	141,0	395,3	274,1
8 " '25	2.839,4	1.563,9	137,2	391,3	310,7
14 Mei '24	3.138,5	2.171,1	102,8	411,2	75,4

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
13 Mei '25	380,0	1.676,2	2.200,0	115,3	73,6	77,2
6 " '25	375,7	1.683,0	2.232,3	115,2	72,6	76,3
29 Apr. '25	349,0	1.683,9	2.187,4	115,2	73,6	77,3
22 " '25	353,1	1.687,7	2.217,8	114,7	72,8	76,5
15 " '25	357,8	1.698,1	2.207,9	114,6	72,8	76,4
8 " '25	362,2	1.714,2	2.187,0	114,5	72,8	76,3
14 Mei '24	323,2	1.911,9	1.994,9	111,4	80,3	83,0

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
6 Mei '25	736	13.185	5.483	1.646	18.084	5.098
29 Apr. '25	736	13.232	5.484	1.608	18.087	5.063
22 " '25	736	13.130	5.506	1.632	18.036	5.064
15 " '25	736	13.128	5.482	1.599	18.021	5.052
8 " '25	736	13.137	5.484	1.609	17.991	5.055
7 Mei '24	752	12.075	4.589	1.459	15.884	4.301

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Juni 1925.

Gedurende de jongste berichtsperiode was de markt van Parijs als regel lusteloos gestemd in verband met de daling van het Fransche betaalmiddel. Het behoeft geen betoog, dat de z.g. „arbitragewaarden" hierop een uitzondering hebben gevormd. De zuivere Fransche fondsen echter, met name beleggingspapieren, hebben alle van een lustelooze houding blijk gegeven.

Ook te Berlijn is het aanbod voortdurend overheersend gebleven. Alleen tegen het einde der berichtsperiode is een licht herstel ingetreden, gevolg van contramindekkingen vóór de Pinksterdagen. Allerlei geruchten hebben ter verklaring van het aanbod de ronde gedaan. Men wees op de mogelijkheid van verkoop door het Stinnesconcern in verband met de uittrekking van Dr. Edmund Stinnes, op een geforceerde liquidatie van een Berlijnsche bankiersfirma, enz. Hoewel hierdoor wellicht eenige invloed op het koerspeil uitgeoefend is, zal de algemeene richting toch bepaald zijn door de malaise in handel en industrie. De obligatieafdeeling is iets beter van toon geworden.

Te Londen was de beleggingsafdeeling weinig opgewekt, in verband met de mislukking van tal van emissies, welke in den laatsten tijd aan de markt zijn gekomen. Zoo is de leening ten laste van Nieuw Zuid Wales, die deze week ter openbare inschrijving is aangeboden, slechts voor 32% bij het publiek geplaatst. Onder deze omstandigheden blijft er voortdurend een groot bedrag aan prima beleggingsfondsen boven de markt zweven, hetgeen drukkend op de ontwikkeling van het koerspeil werkt. Ook de aandelenmarkten waren echter vrij rustig.

Te New York waren de koersvariatiën niet van groote beteekenis en bleef de grondtoon over het algemeen vrij vast. De belangstelling concentreerde zich in hoofdzaak op industriële ondernemingen; daarentegen waren scheepvaart-aandelen aangeboden.

Ten onzent heeft de beleggingsmarkt een rustig, doch zeer vast verloop gehad. In de koersen der aan onze beurs genoteerde obligaties is dit niet in de eerste plaats tot uiting gekomen. Meer echter in het zeer gunstig onthaal, dat de vrij talrijke nieuwe obligatie-uitgiften hebben ontmoet en voorts in de graagte, waarmede verschillende preferente aandelen en andere voor belegging in aanmerking komende fondsen uit de markt zijn genomen. 6% Ned. Werk. Schuld: 104¹³/₁₆—104¹⁵/₁₆; 4½% Ned. Werk. Schuld 1917: 95⁵/₈—95¹/₂; 7% Ned. Indië: 102¹⁵/₁₆—102⁷/₈; 5% Brazilië 1903 £ 100: 72¹/₄—73—72¹/₈; 8% Sao Paulo 1921: 99—99⁷/₁₆.

Een symptoom voor de beleggingsbehoefte is ook de rijzing van verschillende bankaandelen geweest. Aandelen Amsterdamsche Bank b.v. zijn na de dividendbetaling weder bijna op hun vorig peil teruggekomen. Ook de aandelen der verschillende cultuurbanken hebben zich in groote belangstelling kunnen verheugen. Voor de Nederlandsch-Indische Handelsbank heeft het verslag van de Nederlandsch-Indische Landbouw-Maatschappij een gunstigen invloed gehad; ten aanzien van aandelen Koloniale Bank werkte het dividend van 20% stimulerend. Amsterdamsche Bank: 150—146¹/₄ (ex div.) 147¹/₂; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 50¹/₄—52—51; Incasso Bank: 107¹/₂; Koloniale Bank: 196¹/₄—201¹/₈—199¹/₄; Ned.-Ind. Hand. Bank: 149³/₄—153¹/₂—152; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 133³/₄—134¹/₂; R'damsche Bankvereniging: 83¹/₂—82¹/₂; Twentsche Bank 125 (ex div.).

Ook suikeraandelen waren over het algemeen goed gevraagd, totdat tegen het slot der berichtweek een reactie in de noteringen voor Cibusruiker eenige verandering teweeg heeft gebracht. Het middelpunt van deze afdeeling werd echter gevormd door aandelen Handelsvereniging „Amsterdam", welke na de aankondiging van een dividend ad 40% over het afgelopen jaar en van een aanstaande emissie van f 5.000.000 nieuwe aandelen, tot den koers van 100% een aanmerkelijk koersherstel konden boeken, dat gedurende enkele dagen steeds verderen voortgang heeft gehad. In aansluiting aan de algemeene tendens voor suikeraandelen is hier wel een reactie ingetreden, doch deze is toch niet van ernstigen aard geweest. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 171—172—169³/₄; Handels Verg. Amsterdam: 558¹/₂—567¹/₂—563; Java Cultuur Mij.: 375—372—370; Krian 119³/₄ (ex div.) 122—120¹/₂; Kalibagor: 330—340—335; Mason Cultuur Mij.: 324—279 (ex div.) 278; Ned. Ind. Suiker Unie: 243—249¹/₄—245; Poerworedjo: 130⁷/₈—131³/₄; Tjoekir: 431—436—439.

Een tweede afdeeling ter beurze, welke nogal sterk de aandacht heeft getrokken, is die voor industriële aandelen geweest. Voor aandelen in kunstzijdefabrieken is een reactie ingetreden, welke niet anders dan natuurlijk kan worden genoemd na de zeer krachtige rijzing, welke in de vorige berichtsperiode op te merken is geweest. Toch is de ondergrond zeer

vast gebleven, zelfs nadat verschillende contramineposities, welke vooral in aandelen Nederlandsche Kunstzijdefabrieken hebben bestaan, waren gedekt. Sterk op den voorgrond hebben voorts aandelen Jurgens gestaan, waarin de stijging vrij groote vormen heeft kunnen aannemen. Naar men ter beurze veronderstelt, hebben hier buitenlandsche aankopen een rol van beteekenis gespeeld en deze kunnen weder zijn veroorzaakt door de berichten omtrent een goeden gang van zaken, welke omtrent de maatschappij — vooral ten aanzien van de belangen in Duitschland — circuleeren. Philips aandelen hebben een reactie ondergaan. Voorbijgaand waren aandelen Centrale Suiker Maatschappij gezocht. Centrale Suiker Mij.: 116—114³/₄; „Hollandia" Melkproducten: 135¹/₂—125¹/₄ (ex div.) 125; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 182—181—177¹/₂; Holl. Mij. t/h. m. v. werken in Gew. Beton: 145—142; Jurgens: 97⁷/₈—106⁷/₈—108¹/₄; Ned. Gist- & Spiritus: 331¹/₂—328—326; Nederlandsche Kunstzijdefabriek: 487¹/₂—470³/₄—463³/₄; Philips Gloeilampen: 421¹/₂—415—405; Vlissingen & Co.'s Katoenfabriek: 180—181—179.

De petroleumafdeeling heeft een teleurstellend verloop gehad. Zelfs nadat het slotdividend op aandelen Koninklijke Petroleum Mij. bekend was geworden, is geen opgaande beweging of zelfs maar een uitbreiding van de omzetting, te constateeren geweest. Toch is dit slotdividend ad 13%, na de pessimistische beurstaxaties, nogal medegevallen. Aandelen Geconsolideerde waren vrijwel geheel verlaten; men wacht hier nog steeds op de aanstaande jaarvergadering van de Astra Romana. Dordtsche Petroleum Ind.: 354—351¹/₄—355; Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Cy.: 154¹/₂—153¹/₄; Kon. Ned. Petroleum Mij.: 385⁵/₈—379⁷/₈—383¹/₂.

Rubberaandelen hebben eerst tegen het einde van de beursweek hun levendigheid van den laatsten tijd herkreten. Tevoren was de stemming wel is waar niet flauw, doch eenigszins mat, doordat de rubberprijzen te Londen en te New York eenige neiging tot reactie vertoonden. Toen echter daarna weder een verbetering intrad, ontwikkelde zich aan onze beurs dadelijk weder belangstelling voor de desbetreffende fondsen. Hiervan hebben de minder courante aandelen weder meer kunnen profiteeren dan de fondsen met een ruime markt. Amsterdam Rubber Cultuur Mij.: 223⁷/₈—220¹/₄—224³/₄; Hessa Rubber: 275¹/₂—282¹/₂; Java Caoutchouc: 136—132¹/₂—135; Oost Java Rubber: 259¹/₂—265—258¹/₂; Serbadjadi: 233 (ex div.)—233¹/₄.

De tabaksafdeeling was min of meer ongeanimeerd. In de eerste plaats zijn de inschrijvingen van Sumatrabak thans vrijwel afgeloopen, zoodat geen stimulerende factoren uit dezen hoofde verwacht kunnen worden, in de tweede plaats deden geruchten omtrent droogte op verschillende ondernemingen de ronde, waardoor sommige bezitters tot realisatie neigden, te meer, waar dit in de meeste gevallen met een winstmarge kon geschieden. Arendsborg: 415—403—404; Deli Batavia: 334—322¹/₂—325; Deli Mij.: 399—395¹/₄—389¹/₄; Senembah: 411¹/₂—402³/₄—405¹/₂.

Scheepvaart-aandelen waren zeer stil en eerder lusteloos, zonder dat het tot groote verschillen is gekomen. Holland-Amerika Lijn: 71¹/₂—71³/₄; Java China Japan Lijn: 109³/₄—107¹/₂—104; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 68¹/₂—67¹/₂—65¹/₄; „Maas" Stoomv. Mij.: 105³/₄—104¹/₄—103¹/₂; Ned. Scheepvaart Unie: 146¹/₂—147¹/₂—148; Stoomv. Mij. „Nederland": 163¹/₄—167—166³/₄.

Mijnaandelen bleven eveneens rustig; in aandelen Redjang Leborg ging af en toe iets om tot vrijwel gelijkblijvende koersen. Aandelen Billiton waren gevraagd. Alg. Exploitatie Mij.: 86—82—83¹/₂; Billiton 1ste Rubriek: 491—500—510; Redjang Leborg: 281¹/₂—275¹/₂—279; Singkep Tin: 197—207¹/₂—206.

De Amerikaansche markt was doorgaans vast, vooral voor industriële aandelen. American Water Works: 290—305—319; Anaconda Copper: 79¹⁵/₁₆—80¹/₄ (ex div.); Studebaker: 1190—1200—1230; United States Steel Corp.: 117—118³/₈; Erie: 28¹/₂—28⁵/₁₆; Union Pacific: 142¹/₈—140¹⁵/₁₆—141⁷/₈; New York Ont. & Western R.w.: 26—25³/₈; Wabash R.w.: 28¹¹/₁₆—27¹¹/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

2 Juni 1925.

Tarwe. Aangezien de Pinksterdagen vallen in deze berichtsweek, is het nieuws schaarscher dan gewoonlijk. De toestand teekende zich in hoofdzaak af als in de vorige weken, nl. door een aanhoudende regelmatige maar niet zeer groote vraag voor spoedige verlading, en een afwachtende houding voor latere posities, maar daarnaast hebben de prijzen voor nieuwe oogstposities in Amerika een belangrijke rijzing ondergaan. Een hausse-clique in de Vereenigde Staten is van meerdering, dat ook het volgende seizoen hooge prijzen zal te zien geven en

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	2 Juni 1925	25 Mei 1925	2 Juni 1924
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni				
29 Mei '25	166	116¼	48	15,30	9,55	21,50	Tarwe*	17,50	17,25	12,60
23 „ '25	169¾	114¼	45	15,25	9,60	21,20	Rogge (No. 2 Western) ..	13,65	13,70	9,50
30 Mei '24	103⅞	75½	45¾	11,15	7,65	19,35	Mais (La Plata)	275,—	270,—	193,—
30 Mei '23	112¼	82½	41¼	11,75	8,30	21,40	Gerst (48 lb. malting) ...	259,—	264,—	208,—
30 Mei '22	118¾	59⅞	36¼	12,20	7,45	19,70	Haver (38 lb. white clipp.)	12,60 ¹⁾	12,40 ¹⁾	10,15 ⁴⁾
20 Juli '14	82	56⅞	36¼	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- kavan La Plata-zaad) ¹⁾	13,25	13,25	11,40
							Lijnzaad (La Plata)	475,—	472,—	382,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.
* No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁴⁾ Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	24/30 Mei 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeënk. tijdvak 1924	24/30 Mei 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeënk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	27.736	403.622	402.341	—	9.498	14.427	413.120	416.768
Rogge	7.013	75.301	210.555	—	—	3.575	75.301	214.130
Boekweit	1.813	13.226	10.931	—	—	—	13.226	10.931
Mais	7.228	268.050	302.873	1.575	34.351	46.873	302.401	349.746
Gerst	2.814	61.290	135.842	—	3.158	22.872	64.448	158.714
Haver	11.185	63.309	84.776	—	150	81	63.459	84.857
Lijnzaad	7.125	76.230	116.479	—	19.740	38.510	95.970	154.989
Lijnkoek	2.291	96.293	84.631	—	—	700	96.293	85.331
Tarwemeel	1.170	39.445	108.155	380	7.694	10.909	47.139	119.064
Andere meelsoorten	12	3.149	3.366	—	—	—	3.149	3.366

de prijzen vooral voor Juli doch ook voor September in Chicago en Winnipeg weerspiegelen deze meening. Ook in de afgelopen week worden minder gunstige weerberichten uit de Staten gemeld. Eén gedeelte van het graangebied leed door vorst, een ander door overmatige hitte, inderdaad werken de zoogenaamde „cropkillers” met zwaar geschut. De berichten van de zomertarwe blijven toch tamelijk gunstig en daar dit ook Canada omvat, zou dit najaar het tekort aan tarwe toch wel eens verdwenen kunnen zijn, als althans in September niet al te vroeg vorst invalt. In de Staten begint men al weer te spreken van een „domestic proposition” waarmede men dan zeggen wil, dat het volgend jaar de Staten geen tarwesurplus voor uitvoer zouden beschikbaar hebben. Mocht dit zoo zijn, dan zou de wereld wel wat al te zeer afhankelijk worden van de verdere ontwikkeling van den Canadeeschen oogst, ook al zouden de oogsten in de rest van de wereld goed zijn, gezien dat het overgrote deel van den invoer in Europa toch van Noord-Amerika moet komen. Dit zou alleen anders zijn, indien Rusland weer eens een grooten oogst zou hebben en daarop schijnt nog geen uitzicht te zijn.

In Argentinië en in Australië was het weer gunstig voor de nieuwe oogsten, maar die zijn nog te ver weg, om er eenige gevolgtrekking uit te maken. Argentinië verscheept wat meer, maar toch zeer weinig in vergelijking met verleden jaar, en Australië blijft nog voortgaan veel af te laden. Door dezen overvloed is het begrijpelijk, dat de prijzen der Australische tarwe gedrukt zijn, en dat er veel handel in is. Om evenwel krachtig genoeg meel te verkrijgen is het voor de fabrikanten noodzakelijk te mengen, en vooral Canadeesche tarwe wordt hiervoor gekocht, ten gevolge waarvan deze soort regelmatig in prijs is gestegen. Dit laatste geldt ook voor Duluth-tarwe.

In Europa zijn de berichten over het algemeen goed; Engeland kreeg wel wat veel regen en klaagt over te lage temperatuur en ook in Frankrijk kan men warmer weer gebruiken. Ten onzent en in Duitschnad is het weer gunstig geweest, in Duitschnad is het eerder wat te warm en te droog. In Roemenië eindelijk klaagt men over te veel neerslag en te lage temperatuur. Britsch-Indië heeft veel neerslag gehad, hier en daar te veel. De nieuwste oogstraming is hooger dan de vorige, maar geeft toch, vergeleken bij verleden jaar, een tekort aan van ruim een miljoen tons.

Op den tweeden Pinksterdag waren de markten in Noord-Amerika en Argentinië open, terwijl Europa gesloten was. Alle prijzen toonen op dien dag een tamelijk scherpe daling, zoodat per saldo Chicago per Juli 1½ c. lager, doch per September 2½ c. hooger, dan een week geleden sluit.

Mais is zeer vast geweest. De voorraden in de Europeesche havens zijn zoodanig verminderd, dat de prijzen vooral in Antwerpen en in Rotterdam tot een ongekende hoogte opgelopen zijn. Ook de onzichtbare voorraden zijn erg ingeteerd, zoodat men wel nog goede vraag zal kunnen verwachten, totdat eind Juni, de aanvoer van Argentinië belangrijker wordt. De prijzen van Argentijnsche mais zijn regelmatig opgelopen, ook voor later termijn, waarbij als belangrijk feit vermeld wordt het afsluiten van eenige zaken van Argentinië naar de Westkust

van Noord-Amerika. In Zuid-Afrika was de stemming wel iets vaster, nadat er nog eerst verschillende zaken gedaan waren tot lagere prijzen. Roemeensche en Jugo-Slavische mais worden ruim aangeboden, doch voor midden Juni zullen de aanvoeren in Noord-West Europa van die maïssoort nog wel niet groot zijn.

Rogge: De prijzen hielden in Noord-Amerika goed stand, maar de Europeesche markten volgden niet. De tweede hand blijft steeds lager aanbieden, en de vraag is teleurstellend. De consumptie is in Duitschnad veel geringer dan gewoonlijk.

Gerst: was tamelijk vast met nogal goeden handel voor spoedige verscheeping. In hoofdzaak waren het Holland en Duitschnad die gerst kochten, doch ook in Engeland koopt men regelmatig, zij het slechts matige hoeveelheden.

Haver: De prijzen werden goed gehandhaafd, vooral voor spoedig gewachte partijen. Ook de termijnmarkten in Chicago en Winnipeg waren vast gestemd in navolging van de andere granen.

SUIKER.
NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.l.f. Juni	
2 Juni '25	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
25 Mei '25	f 19 7/16	35/3	15/-	12/7½	4,40
2 Juni '24	„ 19¾	35/3	15/4½	12/6	4,33
2 Juni '23	„ 22 1/16	40/3	19/-	17/3	4,77
	„ 35½	69/3	26/6	31/-	8,16
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88°	18/-	—	—	3,26
	f 11 1/16				
	¹⁾ = f 14 2/3 basis 99°				

¹⁾ Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en kristalsuiker 99° is aan te nemen op f 3,— per 100 KG.

De verschillende suikermarkten waren met uitzondering van Java de afgelopen week over het algemeen prijshoudend gestemd.

In New York gaven de noteringen voor Spot Centrifugals en op de termijnmarkt het volgende beeld te zien:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Jan.
slot voorafgaande week	4.33	2.73	2.87	2.90	2.91
opening verslagweek	4.33	2.76	2.88	2.91	2.91
slot „ „	4.40	2.71	2.84	2.89	2.89

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 93.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons (tegen 58.000 tons in 1924) en de voorraden 238.000 tons.

In Cubasuiker kwamen zaken tot stand tot prijzen variërend tusschen 2.59 en 2.69 c. & f. New York voor prompt en Juni/Juli afscheep, terwijl voor cif U.K. de notering voor Juni en Juni/Juli afscheep varieerde tusschen 12/6 en 12/10½.

De C u b a -statistiek is als volgt:

	1925 tons	1924 tons	1923 tons
Weekontvangsten 23/5....	113.596	52.155	58.783
Totaal 1/12—23/5	3.778.128	3.095.678	2.980.476
Aantal werkende fabrieken	69	35	11
Weekexport 23/5	102.290	69.721	83.151
Totaal 1/1—23/5	2.478.638	2.152.710	2.272.467
Totale voorraad 23/5	1.299.490	942.918	708.909

Volgens Licht was het weer in Europa gedurende de afgelopen maand over het algemeen gunstig voor de te velde staande bieten. Deze Statisticus geeft thans eene nieuwe raming van het beplante areaal in vergelijking met verleden jaar:

	1925/26 HA.	1924/25 HA.
Duitschland	380.000	351.371
Tsjecho-Slowakije	304.000	302.681
Frankrijk	185.000	195.615
Holland	65.000	71.065
België	72.000	80.591
Zweden	40.312	41.130
Denemarken	38.000	37.400
Polen	169.000	168.347
Hongarije	66.134	74.414
Oostenrijk	19.000	18.610
Roemenië	61.500	53.712
Joego-Slavië	40.000	55.000
Italië	60.000	136.300
Totaal ...	1.499.946	1.586.236
Rusland	420.000	343.182
Andere landen	129.000	132.200
Totaal in Europa	2.048.946	2.061.618

De Europeesche bietsuikeroogst van 1924/25 wordt thans door Licht als volgt geraamd in vergelijking met de opbrengst der voorafgaande jaren:

	1924/25 Tons	1923/24 Tons	1922/23 Tons
Duitschland	1.600.000	1.132.000	1.463.000
Tsjecho-Slowakije	1.430.000	998.000	726.472
Oostenrijk	74.000	47.000	24.468
Hongarije	200.000	125.000	82.000
Frankrijk	830.000	490.850	492.705
België	400.000	300.121	268.928
Holland	335.000	231.923	255.592
Denemarken	136.000	109.000	90.200
Zweden	135.000	149.427	71.790
Polen	495.000	389.995	301.890
Italië	425.000	351.102	297.280
Spanje	260.000	185.063	170.000
Rusland	480.000	360.000	220.000
Andere landen	375.000	188.280	110.000
Totaal in Europa ..	7.175.000	5.057.761	4.574.325

In D u i t s c h l a n d is de consumptie van suiker in het tijdvak van 1 October 1924 tot eind April 1925 met 284.000 tons toegenomen in vergelijking met hetzelfde tijdvak een jaar geleden.

Czarnikow geeft de volgende cijfers voor de Zichtbare Voorraden:

	1925 Tons	1924 Tons	1923 Tons
Duitschland 1/5	473.000	642.000	723.000
Tsjecho-Slowakije 1/5	407.000	268.000	200.000
Frankrijk 1/5	292.000	110.000	114.000
Holland 1/3	160.000	106.000	163.000
België 1/4	166.000	62.000	59.000
Engeland 1/5	311.000	417.000	306.000
Europa	1.809.000	1.605.000	1.565.000
V.S. Atlantische havens 27/5	238.000	201.000	182.000
Cuba 23/5 (alle havens)	1.299.000	943.000	709.000
Totaal	3.346.000	2.749.000	2.456.000

Op J a v a gaven de steeds grooter wordende aanvoeren uit den nieuwen oogst aanleiding tot toenemenden druk van de zijde van verkoopers met het gevolg, dat de prijzen successievelijk terugliepen totdat ten slotte Superieur Juni levering verhandeld werd tot f 10.1/8 en latere termijnen tot een fractie lager. In No. 16 en hooger vonden herverkoopen plaats tot f 8½ tot f 8.

H i e r t e l a n d e opende de markt deze week vrij ongeanimeerd en kwamen in den aanvang zaken tot stand tot f 19.7/8 voor Mei, f 19¼ voor Augustus en f 19½ voor December, welke prijzen echter afbrokkelde op ruim aanbod van Java-suiker. Op het verlaagde prijsniveau echter toonden koopers wat meer interesse en konden prijzen zich weder ietwat herstellen, zoodat de markt sloot op f 19.3/8 voor Mei, f 19¼

voor Augustus en f 19.1/8 voor December, waartoe koopers. De omzet der week bedroeg 1300 tons en die der maand Mei 22.100 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	29 Mei 1925	22 Mei 1925	15 Mei 1925	29 Mei 1924	29 Mei 1923
New York voor Middling ...	23,75 c	23,50 c	22,30 c	32,65 c	28,90 c
New Orleans voor Middling	23,96 c	23,60 c	22,70 c	30,88 c	28,50 c
Liverpool voor Middling ...	13,04 d	12,84 d	12,36 d	18,23 d*	15,81 d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '24 tot 22 Mei '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	9208	6549	5589
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2458	1588	1238
„ „ 't Vasteland etc.	4372	3119	2577
„ „ Japan	852	574	585

Voorraden.
(In duizendtallen balen.)

	22 Mei '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	562	367	400
Binnenland	376	363	465
New York	163	55	86
New Orleans	129	125	99
Liverpool	608	280	302

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 27 Mei 1925.

Aan de geleidelijke stijging van Amerikaansche katoenprijzen is tegen het einde van de vorige week een einde gekomen, doch prijzen zijn de beide laatste dagen opnieuw vaster. De markt staat vooral onder den invloed van weerberichten en speculanten in verband met de publicatie van het eerste Bureau-rapport op a.s. Dinsdag. Vanmorgen opende loopende maand-futures 12,51, hetgeen 79 punten boven het laagste cijfer van dit seizoen beteekent nl. 11,72 op 13 Mei. Egyptische katoen was gisteren, na een flauwere periode, weer wat vaster en noteerde F.G.F. 100 punten hooger, doch verkoopen zijn slechts gering. De berichten over den nieuwen oogst luiden wat gunstiger.

Spinners van Amerikaansche garens rapporteerden een verbetering gedurende de laatste dagen der vorige week, doch het schijnt nu al weer slechter te gaan. In grovere nummers gaat weinig om, terwijl in extra harde garens flinke zaken gedaan zijn. Ook naar ringgarens bestaat slechts weinig belangstelling, terwijl hier en daar enkele posten geboekt zijn in Medium Mule, zoowel twist als weft. In goede 54s weft voor dhooties worden hier en daar flinke zaken gerapporteerd. In gewijnde garens beperkt de verkoop zich tot enkele kleine partijtjes voor het binnenland, terwijl hiernaar voor export geen vraag bestaat. De Pinkstervacantie en het komend Bureau-rapport schijnen de markt te overschaduwen, zoodat zaken thans traineeren. Op het advies van de American Spinners Federation, om zich aan den korteren werktijd te houden, luiden de binnengekomen antwoorden over het algemeen ongunstig. Gisteren werd besloten den korteren werktijd op 8½ uur per week te bepalen, terwijl de antwoorden vóór 27 Juni ingezonden moeten worden. Intusschen worden de spinners verzocht hun wekelijkse productie 8½ uur in te krimpen. Naar Egyptische garens bestaat weinig vraag, hoewel er hier en daar nog wel wat verkocht schijnt te zijn. Er is wel eenige belangstelling voor cops voor Bombay, doch de limites vandaar zijn meerendeels drie pence lager dan vraagprijzen hier. Het wordt voor Spinners moeilijker hun productie van de hand te doen en men is geneigd meer machines stop te zetten.

Doekprijzen blijven vast, doch de markt is rustig. Dit is wel het voornaamste wat er deze week over de markt te zeggen valt. Ook kan men nog melding maken van het voorstel van de Marwari Association in Calcutta om gedurende een periode van vier maanden het koopen geheel stop te zetten en den korteren werktijd der Spinners, als boven vermeld. Hoewel men over het algemeen klaagt over slechte zaken, is het toch een feit, dat er in stapels nog wel wat omgaat en dat de meeste

looms nog goed bezet zijn. Natuurlijk is vlotte levering een eerste vereischte en beweren enkele fabrikanten, dat enkele orders hun ontgaan zijn, omdat zij geen spoedige levering konden garanderen. Over het algemeen is de markt nog teleurstellend, zonder iets typeerends. Het schijnt wel, dat het algemeen vertrouwen langzamerhand weer terugkomt, hoewel dit nog geen directen invloed op overzeesche koopers schijnt te hebben.

Ten gevolge van de Pinkstervacantie zullen wij de volgende week geen rapport publiceren.

20 Mei 27 Mei Oost. koersen. 19 Mei 26 Mei
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië $1/5\frac{1}{8}$ $1/5\frac{3}{8}$
 F.G.F. Sakellaridis 29,35 31,25 T.T. op Hongkong $2/2\frac{7}{8}$ $2/2\frac{7}{8}$
 G.F. No. 1 Oomra 9,35 9,50 T.T. op Shanghai $3/0\frac{1}{2}$ $3/0\frac{1}{4}$

KOFFIE.

Gedurende de afgelopen week was onze termijnmarkt niet aan zulke hevige schommelingen onderhevig, als waarvan in het vorig bericht moest worden melding gemaakt. De vastere stemming welke in Brazilië heerschte, van waar bijna dagelijks vooral van Rio, hoogere noteeringen voor kostvrachtaanbiedingen geseind werden, had ten gevolge dat de termijnnoteringen te New York opliepen, waardoor ook onze termijnmarkt hogere prijzen te zien gaf. Van Woensdag 27 dezer tot Vrijdag namiddag 29 dezer liepen deze ca. 2 ct. omhoog. Zaterdag echter, toen New-York ca. 40 à 50 punten lager afkwam, waren zij ook hier ca. 1 ct. lager. De reden van deze verlaging moet hoofdzakelijk gezocht worden in den teruggang van den Braziliaanschen wisselkoers, welke van Donderdag op Vrijdag 5/64 d. terugliep. Dinsdagochtend waren termijnen wederom eene fractie hooger.

Op het oogenblik zijn de kost- en vrachtaanbiedingen van goed beschreven Superior Santos, prompte verscheping, ongeveer 106/- à 108/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 111/- à 113/-, terwijl die van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, zijn 93/- en voor latere verscheping 84/ à 89/-, naar gelang van den verschepingstermijn.

Uit Indië waren de prijzen van Robusta op aflading ongeveer onveranderd, en kwamen er eenige zaken in Palembang Robusta tot stand. De aanbiedingen komen thans ongeveer uit op:

Palembang Robusta, telquel, Juni verscheping $48\frac{1}{2}$ ct.
 " " " Juni/Juli " 48 "
 " " " Aug./Oct. " 45 "

alles cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Alhoewel de afzet van loco nog veel te wenschen overlaat, viel er toch eenige vraag op te merken en werd voor dadelijke behoefte een en ander omgezet.

De noteeringen aan de termijnmarkt waren aan de ochtend-call te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
2 Juni —	48	$45\frac{1}{8}$	$44\frac{1}{8}$	—	$45\frac{1}{8}$	44	43
26 Mei 48	$46\frac{1}{8}$	$44\frac{1}{8}$	$43\frac{1}{8}$	$47\frac{1}{8}$	$44\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{8}$	$41\frac{1}{8}$
19 " $44\frac{1}{8}$	44	$42\frac{1}{8}$	$41\frac{1}{8}$	45	$42\frac{1}{8}$	40	$38\frac{1}{2}$
12 " $46\frac{1}{8}$	$42\frac{1}{8}$	$40\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{8}$	$45\frac{1}{8}$	$40\frac{1}{8}$	$38\frac{3}{8}$	$37\frac{1}{4}$

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
1 Juni	\$ —,—	\$ 16,13	\$ 15,14	\$ 14,50
25 Mei	" —,—	" 16,25	" 15,35	" 14,85
18 "	" 16,60	" 14,15	" 13,66	" 13,18
11 "	" 15,97	" 13,50	" 13,—	" 12,48

Rotterdam, 2 Juni 1925.

(Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
1 Juni 1925	97.000	37.800	2.033.000	38.000	$5\frac{1}{16}$
25 Mei 1925	137.000	36.500	2.260.000	38.000	$5\frac{1}{32}$
18 " 1925	151.000	33.025	2.309.000	2)	$5\frac{1}{64}$
1 Juni 1924	258.000	24.650	1.159.000	28.000	$6\frac{1}{32}$

¹⁾ In Reis.

²⁾ Niet genoteerd.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
30 Mei 1925 -- --	30.000	3.014.000	44.000	8.812.000
30 Mei 1924 -- --	57.000	3.345.000	179.000	9.397.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Mei in duizenden balen.

	1925	1924	1923	1922	1921
Voorraad in Europa..	1.709	1.658	1.900	2.324	1.904
Stoomend { Brazilië ..	444	288	533	525	567
n. Europa { Oost-Indië.	12	47	5	18	9
	2.165	1.993	2.438	2.867	2.480
Voorraad Ver. Staten	695	652	1.033	1.011	2.104
Stoomend)					
naar) Brazilië ..	183	474	164	630	499
Ver. Staten)					
	3.043	3.119	3.635	4.508	5.083
Voorraad in Rio	93	239	936	1.716	590
" " Santos..	2.168	1.057	1.535	2.598	2.867
" " Bahia ..	31	30	17	15	40
Totaal	*5.335	4.445	6.123	8.837	8.580
Op 1 April	5.389	3.964	6.984	9.140	8.687
	1924	1923	1922	1921	1920
Op 1 Juli	5.071	5.340	8.639	8.700	6.750

* Niet inbegrepen de binnenlandsche voorraden in Sao Paulo.

THEE.

In de afgelopen week was de markt, ten gevolge van de ophanden zijnde feestdagen, kalm. Toch werden er nog verschillende afdoeningen gemeld van opgehouden partijen thee uit de vorige veilingen.

De stemming in Londen was nauwelijks prijshoudend en het waren voornamelijk de ordinaire soorten, die van $\frac{1}{2}$ tot $\frac{1}{2}$ d. in prijs moesten dalen.

In Amsterdam is men in afwachting van de veiling van 4 Juni, die zoodaals bekend ongeveer 12.000 kisten directen aanvoer zal omvatten.

Londen blijft deze week vacantie houden, zoodat de Amsterdamsche veiling zich geheel zal hebben te richten naar de stemming van de voorafgaande weken in Londen, die goed was voor de goede soorten en prijshoudend voor de middenkwaliteiten en ordinaire soorten.

De voorraad in entrepot, liggende bij Pakhuismeesteren van de Thee, nam in de afgelopen maand van 59.453 kn. af tot 48.070 kn. De afleveringen ten bedrage van 25.668 kn. overtroffen de aanvoeren ten bedrage van 14.285 kn. met ongeveer 11.400 kn. Hierbij valt nog op te merken, dat de voorraad van den handel, die op ult^o. April ruim 36.400 kn. bedroeg, op ult^o Mei was afgenomen tot 21.500 kn. Deze sterk ingekrompen voorraad vormt een gunstigen factor voor de a.s. veiling.

Amsterdam, 2 Juni.

COPRA.

De markt was wederom zeer vast gestemd. Het aanbod van Indië blijft zeer gering.

Voor latere termijnen bestond ook meer belangstelling van de zijde der fabrikanten.

De markt sluit vast met de volgende noteeringen:

Nederl.-Ind. f.m.s. copra stoomend dichtbij..	fl $37\frac{1}{8}$
" " " " Mei afl.	" " $36\frac{1}{8}$
" " " " Juni "	" " $36\frac{1}{8}$
" " " " Juli "	" " 36
" " " " Augustus "	" " $35\frac{1}{8}$
" " " " October/December..	" " $35\frac{1}{8}$

2 Juni 1925.

RIJNVAART.

Week van 24 t/m. 30 Mei 1925.

De aanvoeren van zeezijde waren minder belangrijk dan de voorafgaande week, aangezien de ertsaanvoeren iets verminderden. Rijnruimte bleef bij tamelijke vraag voldoende beschikbaar. De ertsvrachten liepen eenigszins terug en bedroegen gemiddeld fl. —,45 met $\frac{1}{4}$ lostijd en fl. —,55 met $\frac{1}{2}$ lostijd.

Voor ruwe producten naar Mannheim werd gemiddeld fl. 1,— met verkorten lostijd betaald.

Het sleeploon varieerde tusschen het $37\frac{1}{2}$ en $42\frac{1}{2}$ cts. tarief. De waterstand naar den Beneden-Rijn bleef gunstig, terwijl naar den Boven-Rijn in betrekking tot het afladen der Rijn-schepen voorzichtigheid geboden was.

De toestand in de Ruhr bleef stationnair.